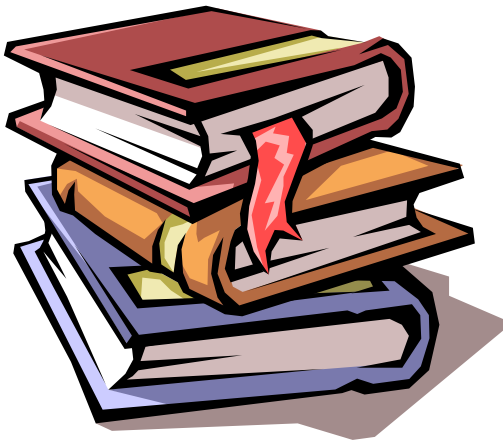

משרד מבקר המדינה

דין וחשבון

לפי חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998

ירושלים, תמוז תשס"ט
יולי 2009

משרד מבקר המדינה

דין וחשבון

לפרק הזמן 1.7.08 - 30.6.09

לפי חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998

ביקורת המדינה ובירור תלונות הציבור בישראל

יסודות ביקורת המדינה

ביקורת מדינה עצמאית, אובייקטיבית וראויה, היא חלק ממערך האיזונים והבלמים במדינה דמוקרטית, ומעמדה בקרב רשויות המדינה הוא אחת מאמות המידה לחוסנה הדמוקרטי. הרשות המבצעת ועובדי הציבור הם, כידוע, נאמני ומשרתיו של הציבור, וביקורת היא מניע מרכזי לשיפור השירות לציבור, לאיתור ליקויים ותיקונם, להגברת הנשיאה באחריות (Accountability) של המינהל הציבורי ולשקיפות פעולותיו.

ברוב מדינות העולם פועל מוסד ביקורת ממלכתי שתפקידו לבקר את המינהל הממשלתי וגופים ציבוריים אחרים ולהעריך את פעולותיהם. מוסד הביקורת הממלכתי של ישראל הוא מבקר המדינה הפועל מכוחם של חוק יסוד: מבקר המדינה וחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב]. מדינת ישראל הכירה בחשיבות ביקורת המדינה עוד בראשית דרכה. חוק מבקר המדינה חוקק כבר בשנת 1949, ומשרד מבקר המדינה שהוקם מכוחו הוא אחד מן המוסדות הראשונים שהוקמו במדינה הצעירה. חוק יסוד: מבקר המדינה, שנחקק בשנת 1988, קיבע את מעמדו החוקתי של מבקר המדינה וביסס את עצמאותו ואת תפקידו במערך הדמוקרטי של המדינה.

מבקר המדינה נבחר בידי הכנסת בהצבעה חשאית ומכהן תקופת כהונה אחת של שבע שנים. במילוי תפקידיו המבקר אחראי לפני הכנסת בלבד ואינו תלוי בממשלה. התקציב של משרד מבקר המדינה נקבע לפי הצעת המבקר ומאושר, בנפרד מתקציב המדינה, בידי ועדת הכספים של הכנסת. את הדוח על ביצוע תקציב המשרד מגיש המבקר לוועדה לענייני ביקורת המדינה. המבקר עצמאי גם בכל הנוגע למינויים ופיטוריהם של עובדי משרדו.

חוק יסוד: מבקר המדינה וחוק מבקר המדינה מניחים בסיס איתן לביקורת בלתי תלויה, מעמיקה ויסודית. החוק בישראל נותן בידי מבקר המדינה סמכויות רחבות, הן מבחינת היקף הגופים העומדים לביקורתו והן מבחינת היקפה ועומקה של הביקורת באותם גופים. מבקר המדינה הוא

שמחליט מהם נושאי הביקורת בכל שנה. הוועדה לענייני ביקורת המדינה של הכנסת, הכנסת או הממשלה רשאיות לבקש מהמבקר להגיש להן חוות דעת בנושא מסוים.

החוק בנוסחו המקורי כלל שני יסודות: האחד - הביקורת במשמעותה המסורתית, ביקורת על הסדירות והחוקיות; והאחר - ביקורת החיסכון והיעילות. בתיקון לחוק משנת 1952 התווספה ביקורת על טוהר המידות. במשך השנים הורחבו תחומי הביקורת והיא עוסקת גם בבחינת האפקטיביות של פעולות הגופים המבוקרים. החל בשנות השמונים עוסק משרד מבקר המדינה, מדי פעם בפעם ובנסיבות הראויות, גם בהערכת תוצאותיהן של פעולות הממשל. בד בבד עם התפתחות זו הוחלה הביקורת על גופים נוספים, כגון: תאגידי ממשלתיים, רשויות מקומיות, חברות בת של גופים מבוקרים, מוסדות להשכלה גבוהה, קופות חולים וקואופרטיבים לתחבורה ציבורית.

מאז 1971 משמש מבקר המדינה גם נציב תלונות הציבור. כל אדם שנפגע מגוף ממלכתי ציבורי העומד לביקורת מבקר המדינה, רשאי להגיש תלונה לנציב.

בשנת 1973 הטילה הכנסת על מבקר המדינה את הביקורת על החשבונות השוטפים של הסיעות בכנסת ועל חשבונותיהן בתקופת הבחירות לכנסת; בשנת 1993 הוטל עליו לערוך ביקורת על החשבונות של הסיעות והרשימות המשתתפות בבחירות לרשויות המקומיות; ובשנת 2005 הוטל עליו לבקר את חשבונות המועמדים בבחירות המקדימות במפלגות (פריימריז).

תפקידיו של מבקר המדינה

ביקורת המדינה נבדלת במעמדה, במטרותיה ובשיטותיה מצורות אחרות של ביקורת ציבורית. ניתן להגדירה כאיסוף נתונים על פעולות הגופים המבוקרים ובחינתם לאור נורמות מחייבות. זהו תהליך של הערכה בלתי תלויה של פעולות המדינה על מוסדותיה ותאגידיה. מבקר המדינה עושה ביקורת חיצונית על מגוון פעולותיהם של מינהל המדינה וגופים ציבוריים שונים, כדי להבטיח, בין היתר, את הפיקוח על השימוש של גופים אלה בכספי ציבור וכדי לבדוק באיזו מידה הם ממלאים את חובת הנשיאה באחריות. למבקר המדינה יש סמכות לדרוש מידע, מסמכים, הסברים וכל חומר אחר שלדעתו דרושים לו לצורכי הביקורת.

המבקר נדרש לבחון את פעולות הגופים המבוקרים מההיבטים האלה:

חוקיות וסדירות: בדיקת חוקיותה של פעולה שעשה גוף מבוקר או בעל תפקיד בגוף שהפעיל סמכות או הוציא כספי ציבור, נועדה לברר אם היה מסמכותו החוקית לבצע את הפעולה; ובדיקת סדירותן של פעולות שנקטו או הוצאות שהוצאו נועדה לברר באיזו מידה הוקפד על קיום חוקים, נהלים ונורמות ראויות בעת ביצוע פעולות אלה.

חיסכון, יעילות ואפקטיביות: בביקורת החיסכון נבדקות בעיקר התשומות שהושקעו בפעולה הנבדקת, בביקורת היעילות נבדק היחס בין התשומות לתפוקות, ובביקורת האפקטיביות נבדקות התפוקות שהושגו, דהיינו אם הושג יעד הפעולה.

טוהר המידות: בביקורת טוהר המידות נבדק אם עובדי ציבור עומדים בנורמות וכללי התנהגות מחייבים; לדוגמה: אם נעשו פעולות במצב של ניגוד עניינים, משיקולים זרים, מתוך משוא פנים או אגב ניצול מעמד ושררה.

בתחומים שלא הוסדרו בהם כללי התנהגות בחוקים או בפסיקה של בית המשפט העליון, קובע מבקר המדינה את הנורמה הראויה. לא אחת נורמות שקבע המבקר מקבלות אחר כך מעמד מחייב בנהלים או בחוקים. בנסיבות המתאימות, יש שבעקבות ממצאי ביקורת המבקר ממליץ לשקול שינויים בחקיקה.

היקף הביקורת

היקף הביקורת בישראל הוא מן הרחבים בעולם. ביקורת המדינה חלה על משרדי הממשלה, על מוסדות המדינה, על כל זרועות מערכת הביטחון (משרד הביטחון, צה"ל, התעשיות הצבאיות ואף היחידות החשאיות ביותר) ועל הרשויות המקומיות. עם הגופים העומדים לביקורתו של מבקר המדינה נמנות עשרות חברות ממשלתיות. לרבות מהן תפקיד חשוב בכלכלת המדינה, כגון ניצול משאבי טבע ותשתיות והספקת שירותים חיוניים לציבור. איגודים וחברות שהממשלה משתתפת בהנהלתם כפופים לביקורת המדינה גם אם אין לממשלה חלק בהון שלהם.

גוף מבוקר הוא גם כל גוף העומד לביקורת על פי חוק ספציפי, על פי החלטת הכנסת או על פי הסכם בינו לבין הממשלה. גוף שהממשלה תומכת בו גם הוא גוף מבוקר, אך הביקורת אינה מופעלת עליו, אלא אם כן החליטו על כך הוועדה לענייני ביקורת המדינה של הכנסת או המבקר, ובהיקף שעליו החליטו. עם הגופים הנתמכים בידי הממשלה נמנים מוסדות ציבור גדולים, כגון האוניברסיטאות, קואופרטיבים לתחבורה ציבורית וקופות החולים, וכן גופים אחרים. המבקר רשאי להפעיל ביקורת גם על כל ארגון עובדים כולל, ובלבד שהביקורת לא תיעשה על פעילותו כאיגוד מקצועי.

נוסף על תפקידי הביקורת המתוארים לעיל הטיל המחוקק על מבקר המדינה תפקידים אלה:

1. לפי **חוק מימון מפלגות**, התשל"ג-1973, הוחלה ביקורת המדינה על ניהול ענייני הכספים של הסיעות והמפלגות בכנסת, ולפי חוק הרשויות המקומיות (מימון בחירות), התשנ"ג-1993 - על ענייני הכספים של הסיעות והרשימות המשתתפות בבחירות לרשויות המקומיות. החוקים נועדו בעיקר לרסן את הוצאותיהן ולמנוע את תלותן בתורמים בעלי עניין. בכלל זה מדובר בביקורת על השימוש בכספים המוקצבים למפלגות מהקופה הציבורית לפי כללים שנקבעו בחוקים. מבקר המדינה בודק את ההוצאות וההכנסות של הסיעות והמפלגות בכנסת, הן בחשבונותיהן השוטפים והן בחשבונותיהן בתקופת הבחירות לכנסת. נבדקים שלושה היבטים: אם הוצאותיהן היו בגבולות התקרה שנקבעה בחוק; אם ההכנסות היו במסגרת ההגבלות הקבועות בחוק בעניין קבלת תרומות; ואם ניהלו את חשבונותיהן על פי הנחיות מבקר המדינה. כאשר דוח מבקר המדינה אינו חיובי ומצביע על חריגות - יש בידי מבקר המדינה להטיל על המפלגות והסיעות קנסות כספיים.

2. לפי חוק המפלגות התנש"ב-1992, בודק מבקר המדינה את חשבונותיהן של מועמדים בבחירות מקדימות (פריימריז) הנערכות במפלגות.

3. על פי הכללים למניעת ניגוד עניינים בפעילותם של שרים וסגני שרים, שקבעה הממשלה בשנת 1977, על שרים וסגני שרים להגיש למבקר המדינה עם כניסתם לתפקיד ומדי שנה בשנה הצהרה על הכנסותיהם, על נכסיהם, על ההון שברשותם, על עיסוקיהם ועל תפקידים נוספים שהם ממלאים. הכללים מטילים עליהם חובות ומגבלות בנוגע לעניינים האמורים, ועל מבקר המדינה הוטל לבדוק אם הם עומדים בהן.

תוצאות הביקורת - דוחות מבקר המדינה

מבקר המדינה מפרסם דוחות שונים, שהעיקרי שבהם הוא הדוח השנתי המוגש לכנסת על פי חוק, ובו מובא סיכום של הביקורת שנעשתה על משרדי הממשלה, על מאזן זכויותיה והתחייבויותיה של המדינה, מערכת הביטחון, מפעלי המדינה ומוסדותיה. מבקר המדינה ממציא את הדוח השנתי לראש הממשלה וליו"ר הוועדה לענייני ביקורת המדינה; הדוח מונח על שולחן הכנסת ומתפרסם ברבים כעשרה שבועות לאחר מסירתו. בד בבד, מונחות על שולחן הכנסת גם הערותיו של ראש הממשלה לדוח השנתי של מבקר המדינה. החל בדוח שנתי מס' 50 הדוח השנתי נחלק לשני חלקים, המתפרסמים במועדים נפרדים. בנוסף מתפרסם מדי שנה דוח מקיף על השלטון המקומי במדינת ישראל.

נוסף על שלושת הדוחות המרכזיים מפרסם מבקר המדינה דוחות מיוחדים בנושאים מיוחדים, בשל זיקתם לבעיה עקרונית, או לשם שמירה על טוהר המידות או מסיבה אחרת, כגון: דחיפות הנושא והצורך בתיקון ליקויים מיידים, נושא העומד על סדר היום הציבורי, נושא בעל חשיבות מיוחדת וכ"ב. כמו כן, מתפרסמות חוות דעת שהכין מבקר המדינה בהתאם לסעיף 21 לחוק מבקר המדינה לבקשת הכנסת, ועדת הכנסת לענייני ביקורת המדינה או הממשלה.

דוחות הביקורת לפי חוק מימון מפלגות, על הכנסותיהן, הוצאותיהן וניהול חשבונותיהן של הסיעות בכנסת, נמסר מדי שנה בשנה ליו"ר הכנסת. בשנת בחירות נמסר ליושב ראש הכנסת גם דוח הביקורת על ההכנסות, ההוצאות וניהול החשבונות של המפלגות בתקופת הבחירות לכנסת. כן מוסר מבקר המדינה ליו"ר הכנסת דוח על תוצאות הביקורת על חשבונות הסיעות והרשימות המשתתפות בבחירות לרשויות מקומיות ועל חשבונות המועמדים בבחירות המקדימות. דוחות ביקורת לפי חוק המפלגות על חשבונות המועמדים בבחירות המקדימות במפלגות מתפרסמים בהתאם למועדי הבחירות הפנימיות.

נציב תלונות הציבור

התרחבות המינהל הציבורי - בעיקר במדינות הרווחה המודרניות, שבהן גדולה מעורבות השלטון בחיי הפרט - והתחזקות הקשר בין האזרח לגופים ממלכתיים וציבוריים כתוצאה מהמגוון הרחב של השירותים שהמינהל הציבורי מספק לו, הרבו מטבע הדברים את נקודות החיכוך בין האזרח לרשויות השלטון. מצב דברים זה הביא להכרה בצורך בהקמת מוסד אובייקטיבי ובלתי תלוי שיעזור ל"אזרח הקטן" למצוא את דרכו במבוך המנגנון הבירוקרטי ויגן עליו מפני פגיעה של רשויות השלטון בלא שיצטרך לפנות לבית המשפט.

כדי למלא צורך זה החליטה הכנסת, בשנת 1971, להטיל על מבקר המדינה גם את תפקיד נציב תלונות הציבור. שילוב התפקידים של מבקר המדינה ושל נציב תלונות הציבור הינו ייחודי לישראל, והוא מביא תועלת רבה: מבקר המדינה עושה ביוזמתו ביקורת על מכלול הפעולות של הגופים המבוקרים, ואילו נציב תלונות הציבור מברר תלונות המגיעות אליו והנוגעות לפגיעה בפרט בנושא מסוים. אם בעקבות בירור תלונה נחשפת לפני הנציב שיטת מינהל פגומה או הפרת חוק שיטתית – תפקידו הנוסף כמבקר המדינה מאפשר לו להנחות את עובדי משרדו העוסקים בביקורת לבדוק את נושא התלונה לא רק מנקודת מבטו של המתלונן, אלא גם בראייה כוללת, המביאה בחשבון את האינטרס של כלל הציבור. זאת ועוד, נציבות תלונות הציבור מסתייעת בבירור התלונות במידע שבידי יחידות הביקורת בנושאי התלונות.

נציב תלונות הציבור משמש כתובת לתלונות על גופים ממלכתיים וציבוריים שנקבעו בחוק (להלן – גופים נילונים), והוא ממלא את תפקידו באמצעות נציבות תלונות הציבור, שהיא יחידה מיוחדת במשרד מבקר המדינה. מנהל הנציבות מתמנה בידי הוועדה לענייני ביקורת המדינה של הכנסת, לפי הצעת נציב תלונות הציבור. ממרס 2007 מנהל הנציבות הוא עו"ד הלל שמגר. בנציבות עובדים למעלה מ-60 עורכי דין המבררים את התלונות וכן כ-30 עובדים מינהליים המסייעים בטיפול בתלונות. כ-10% מהעובדים המקצועיים בנציבות הם בני המגזר הערבי. בנציבות כמה עובדים דוברי רוסית ועובד אחד הדובר אמהרית.

בנציבות תשעה אגפים: אגף העוסק ברישום התלונות המתקבלות, מיון על פי אמות המידה לבירור התלונות הקבועות בחוק, בירור חלק מהתלונות הדחופות וניתובן של שאר התלונות המיועדות לבירור לשמונת האגפים האחרים המופקדים על בירור תלונות על משרדי הממשלה, הרשויות המקומיות, רשויות שהוקמו על פי דין (כמו המוסד לביטוח לאומי ומינהל מקרקעי ישראל), חברות ממשלתיות וגופים ציבוריים מבוקרים אחרים. בכדי להרחיב את נגישות האזרחים לנציבות, נפתחו בשנים האחרונות שתי לשכות נוספות, בנצרת ובבאר-שבע. לשכות אלו מאוישות בעובדים דוברי ערבית ורוסית, במטרה לסייע לפונים ככל הניתן.

בשנים האחרונות חל גידול משמעותי במספר התלונות המוגשות לנציב תלונות הציבור, והוא עומד על כ-10,000 תלונות מדי שנה. הבירור של כמחצית מהתלונות הסתיים בהכרעה לגופו של עניין. שיעור התלונות המוצדקות בשנים האחרונות היה במוצע כ-32%.

כל אדם יכול להגיש תלונה לנציב תלונות הציבור, בעצמו או באמצעות עורך דין. הפניה אינה כרוכה בתשלום אגרה כלשהי, על המתלונן לציין את שמו וכתובתו ולחתום על התלונה. אפשר להגיש תלונה לנציבות בכמה דרכים: בתיבות המיועדות לכך הנמצאות בלשכות של הנציבות, באמצעות משלוח

תלונה בדואר, בפקסימיליה, בדואר האלקטרוני או באמצעות מילוי טופס תלונה ייעודי הנמצא באתר האינטרנט של הנציבות (שכתובתו www.nezivut.mevaker.gov.il). כמו כן אפשר להגיש תלונה בעל פה באחת הלשכות של נציבות תלונות הציבור בירושלים, בתל אביב, בחיפה, בבאר שבע ובנצרת. התלונה תירשם בידי עובד הנציבות והמתלונן יחתום עליה.

סוגי הפעולות שאפשר להתלונן עליהן הם רבים; אדם יכול להגיש תלונה אם נפגע במישרין ממעשה - או מחדל - של גוף מבוקר, והמעשה נעשה בניגוד לחוק או ללא סמכות חוקית, מנוגד לכללי מינהל תקין, יש בו אי-צדק בולט או נוקשות יתרה.

יש תלונות שלא יבוררו על ידי נציב תלונות הציבור, אם בשל הגוף שנגדו הוגשה התלונה, אם בשל אופי המעשה שעליו מתלוננים ואם מסיבות אחרות הקבועות בחוק: הנציב אינו מברר תלונות על נשיא המדינה ועל הכנסת וועדותיה ותלונות על חברי כנסת בדבר פעולה שעשו במילוי תפקידם. הנציב גם אינו מברר תלונה על הממשלה או על שר משריה (למעט תלונה בדבר מעשה שעשה כממונה על משרד).

הנציב אינו מברר תלונות על פעולה שיפוטית או מעין-שיפוטית ותלונות בעניינים הנדונים בבית משפט או בבית דין. הנציב גם אינו מברר תלונות של חיילים בשירות סדיר או במילואים ושל שוטרים או סוהרים הנוגעות לסדרי שירותם, לתנאי שירותם או למשמעת. תלונות אלה מבוררות על ידי נציב קבילות חיילים ונציב קבילות שוטרים וסוהרים.

הנציב גם לא יברר תלונה שהוגשה לאחר שעברה שנה מיום המעשה שבגללו הוגשה ותלונה על החלטה שהיה אפשר להגיש עליה ערר או ערעור – אלא אם כן מצא שיש סיבה מיוחדת המצדיקה את הברור.

נציב תלונות הציבור רשאי לברר את התלונה בכל דרך שתיראה לו, ואין הוא כפוף להוראות שבסדר דין או בדיני ראיות. הנציב מביא את התלונה לידיעת הגוף הנילון ונותן לו הזדמנות נאותה להשיב עליה. לצורך הברור רשאי הנציב לדרוש מכל אדם או גוף לתת לו כל ידיעה או מסמך שלדעתו אפשר שיסייעו לו בבירור התלונה.

משסיים הנציב את בירור התלונה, הוא מודיע על כך למתלונן ולנילון, בציון נימוקיו, והוא רשאי גם להצביע על הצורך בתיקון הליקוי שהעלה הברור וכן על הדרך והמועד לתיקונו.

אין בהחלטותיו ובממצאיו של נציב תלונות הציבור בעניין תלונה כלשהי כדי להעניק למתלונן או לכל אדם אחר זכות או סעד בבית משפט שלא היו להם לפני כן, או למנוע ממנו להשתמש בזכות אחרת השמורה לו או לבקש סעד אחר שהוא זכאי לו. בית משפט לא ייתן סעד נגד החלטותיו וממצאיו של הנציב בעניין תלונה.

ככלל, נציב תלונות הציבור אינו מברר תלונה של עובד בגוף מבוקר העוסקת בעניין הנוגע לשירותו של המתלונן כעובד, אלא אם כן נושא התלונה הוא מעשה החורג מהוראות חוק או תקנה בדיני העבודה או מהוראות הסכם קיבוצי או הסדר כללי. ואולם לנציב תלונות הציבור נתונה הסמכות להגן על עובד שהתלונן כי עקב כך שהודיע בתום לב על מעשה שחיתות בגוף שהוא מועסק בו, מתנכלים לו או פוגעים בזכויותיו. במסגרת תלונה כזאת הנציב מוסמך לתת כל צו שימצא לנכון

ולצודק כדי להגן על זכויות העובד, ובכלל זה להורות בצו לבטל את פיטורי העובד או לתת לו פיצויים מיוחדים בכסף או בזכויות.

למבקר הפנימי בגוף מבוקר ניתנה בחוק הגנה כמו זו הניתנת לחושפי שחיתויות, מפני התנכלות של מעבידו בתגובה על פעולותיו כמבקר פנימי. בכל הנוגע לתלונות של חושפי שחיתויות ושל מבקר פנימי יש לצווים שמוציא הנציב תוקף מחייב.

הדגשים בתכנית העבודה של משרד מבקר המדינה בשנה הנסקרת

היעד האסטרטגי שהציב מבקר המדינה הוא חיזוק המשטר הדמוקרטי בישראל וביצורו, הטמעת נורמות של תקינות בסדרי הממשל ובמינהל הציבורי ומאבק בשחיתות הציבורית למען טוהר המידות בקרב עובדי הציבור. לפיכך, הציב המבקר את הגברת האפקטיביות של דוחות מבקר המדינה כיעד לביקורת על מנת להביא למינהל תקין, לחסכון, ליעילות ולאפקטיביות, ולנשיאה באחריות אישית. כל זאת תוך שקיפות מלאה וללא משוא פנים.

אלה היעדים שקבע המבקר:

1. המאבק בשחיתות והגנה על טוהר המידות

מבקר המדינה הציב את המאבק בשחיתות כיעד, מתוך ראייה כי זו מסכנת את הדמוקרטיה, גורמת לציבור לאבד את אמונו בממשל ועלולה לפורר את החברה הישראלית. בשנים האחרונות השקיע המשרד מאמצים מרובים בתחום זה, וגם השנה יהיה המאבק בשחיתות אחד היעדים המרכזיים בפעילותו. נקבע כי כ-20% ממטלות הביקורת של חטיבות המשרד יהיו בתחום המאבק בשחיתות. כן עוסק בנושא האגף לתפקידים מיוחדים (תפק"ם) שהוקם גם למטרה זו. מר מאיר גלבוש משמש בתפקיד יועץ מבקר המדינה לנושא המאבק בשחיתות. במקביל הורחבה פעילות נציבות תלונות הציבור בתחום ההגנה על חושפי שחיתות.

2. בדיקת נושאים בזמן אמת

בדיקה בזמן אמת נועדה להתריע על ליקויים, אי-חוקיות ואי-סדרים כבר במהלך פעולת הגוף המבוקר או בסמוך לסיומה, במטרה למנוע נזק בלתי הפיך וכדי להביא לתיקון הליקויים בהקדם. בשנים האחרונות ניתן דגש לביצוע ביקורות בזמן אמת ופרסום ממצאיהן סמוך ככל האפשר למועד האירועים. מגמה זו תימשך ואף תתחזק בשנים הבאות.

3. פרסום שמות

נקבע כי יפורסמו שמות של בעלי תפקידים שנמצא, כי התרשלו במידה חמורה בביצוע תפקידיהם ופגעו, בין השאר, באוצר המדינה במעשיהם או במחדליהם. אין גורם הרתעה בעל משקל כמו פרסום שמות עובדי הציבור האחראים לליקויים ולמחדלים. פרסום שמו של עובד ציבור נשקל בהתאם לחומרת הפגיעה שמייחס לו דוח הביקורת ונעשה בזהירות רבה, תוך שמירה על כללי הצדק הטבעי ולאחר שמוצתה זכות התגובה. כמו כן, מפרסם מבקר המדינה את שמותיהם של מנהלי יחידות ועובדים שונים, כמידע בלבד, בלא שמתלווה לכך נימה של ביקורת.

4. נשיאה באחריות אישית

הכלל הוא כי מי שעומד בראש הפירמידה או קרוב אליה נושא באחריות אישית לליקויים במקרים ראויים. הידיעה כי בעל תפקיד יישא באחריות אישית על מעשיו מהווה גם היא גורם הרתעה ממדרגה ראשונה.

5. חיוב בהחזרת כספים למדינה

בנסיבות מיוחדות ישקול מבקר המדינה לקבוע כי חלה על מבוקרים חובת החזרת כספים לאוצר המדינה. לדוגמא, במקרים שהמבוקרים שלחו את ידם לקופת המדינה, אם בתנאי שכר או בתנאי שירות חריגים, בלתי מקובלים ובלתי ראויים לחלוטין, ואם במקרים מיוחדים שבהם הוכחה מידת רבה של רשלנות או "עצימת עיניים" של עובדי הציבור לגבי תשלום כספים ללא בסיס מאוצר המדינה.

6. קביעת סנקציות כלפי גופים מבוקרים

במקרים שבהם נמצא שגופים מבוקרים אינם מתקנים ליקויים מהותיים שהועלו בדוחות מבקר המדינה, יש מקום לבחון קביעת סנקציות כלפיהם. בכלל הסנקציות ניתן לכלול גם קיצוץ בתקציבי אותם גופים, באמצעות החלטות ועדת הכספים של הכנסת או ועדה אחרת שתקבע על ידי הכנסת. הצעת חוק בעניין זה מונחת על שולחן הכנסת.

7. הגברת אפקטיביות הביקורת והמעקב אחר תיקון ליקויים

ביקורת ללא מעקב אחר תיקון הליקויים שהיא מעלה אינה מספקת. רק מעקב רצוף וחסר פשרות אחר תיקון הליקויים שעליהם הצביע המבקר ותיקונם יבטיח את השגת מטרת הביקורת. לפיכך קבע מבקר המדינה, כי תינתן עדיפות גבוהה לפעולות מעקב אחר תיקון ליקויים.

8. דיווח חיובי

במקרים מיוחדים יינתן בדוחות מבקר המדינה ביטוי גם לפעולות חיוביות של הגוף המבוקר, זאת כדי ליצור מוטיבציה ולעודד את עובדי הציבור לפעולות חיוביות. בינואר 2007 תוקן חוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב] (תיקון מס' 40), ונקבע בו, כי המבקר "יציין שיפור או פעולות בולטות לטובה, הראויים לדעת המבקר להיכלל בדין וחשבון".

9. חיזוק נציבות תלונות הציבור

הנציבות משמשת כתובת לכל אזרח המבקש להתלונן על השלטון המרכזי, על השלטון המקומי ועל כל גוף מבוקר. אלה יעדיה המרכזיים של הנציבות לשנת 2009:

- הגברת נגישות הציבור, ובעיקר האוכלוסיות החלשות, למוסד הנציבות, בין השאר על ידי הרחבת פעולות הנציבות בלשכות שבפריפריה, הסברה באמצעי התקשורת האלקטרונית והכתובה והפצת עלוני הסברה במשרדי הרשויות המקומיות, במתנ"סים ובריכוזי ציבור אחרים.
- הגברת ההגנה על חושפי שחיתויות ועל מבקרים פנימיים.
- שיפור השירות לאזרח על ידי ייעול הליכי הבירור וקיצור משך הטיפול בתלונה.

10. התקשורת והביקורת

מבקר המדינה מדגיש את החשיבות של התקשורת ככלי להבאת דבר הביקורת לציבור הרחב מחד גיסא וכמקור לנושאים שיש לבדוק (כולל תחקירים שנערכים בתקשורת) מאידך גיסא.

אמצעי חשוב להשגת מטרות הביקורת שנמנו לעיל, והכלי באמצעותו מובא דבר הביקורת לציבור הרחב הוא התקשורת. המבקר הצהיר מיד עם היכנסו לתפקיד, כי הוא רואה בתקשורת גורם בעל חשיבות בהגברת אפקטיביות הביקורת, וכי יש לפעול כך שהתקשורת תשמש "רוח גבית" לביקורת, והתוצאות מדברות בעד עצמן. המבקר מסתייע בתקשורת, כ"צינור" אל הציבור הרחב. לתמיכת הציבור בביקורת יש אפקט ישיר על הגופים המבוקרים. החשש מפני פרסום הליקויים יוצר הרתעה שהיא כלי חשוב לתיקון הליקויים ולמניעת הישנותם. כמו כן, השקיפות בעבודת הביקורת היא יסוד חשוב בדמוקרטיה בכלל.

11. הקשר עם הכנסת

החוק קובע מפורשות, כי במילוי תפקידיו יהיה מבקר המדינה אחראי בפני הכנסת בלבד, והוא מדגיש את אי-תלותו של המבקר בממשלה. מבקר המדינה מספק לכנסת מידע המשמש לה אמצעי לפיקוח על הרשות המבצעת, ובכך הוא מאפשר לה למלאה את חובתה, שהיא אחד מעמודי התווך של הפרדת הרשויות במדינה דמוקרטית: פיקוח הרשות המחוקקת על הרשות המבצעת.

משרד מבקר המדינה מקיים קשר הדוק ושוטף עם הכנסת, ובעיקר עם הוועדה לענייני ביקורת המדינה, תוך שיתוף פעולה מלא ומוצלח. הוועדה מקיימת דיונים בדוחות מבקר המדינה ונציב

תלונות הציבור. הנושאים המועלים לדין מתוך הדוחות נקבעים גם בהתחשב בהמלצות מבקר המדינה. בעקבות הדיונים מכין יו"ר הוועדה בתיאום עם משרד מבקר המדינה את "סיכומיה והצעותיה של הוועדה לענייני ביקורת המדינה", ואלה מובאים לאישור מליאת הכנסת, ולאחר אישורה הם הופכים להחלטת הכנסת. המבקר נמצא בקשר מתמיד עם הוועדה, והוא מוסר לה דין וחשבון על פעולותיו כל אימת שייראה לו, או כשהיא מבקשת זאת ממנו. התקציב השנתי של משרד מבקר המדינה נקבע בידי ועדת הכספים של הכנסת על פי הצעת המבקר, ובתום שנת הכספים מגיש המבקר דוח כספי על ביצוע התקציב של משרדו לאישור הוועדה לענייני ביקורת המדינה.

12. הוועדה המייעצת

הוקמה ועדה מייעצת ליד מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור. הוועדה היא מועצה ציבורית של אנשי אקדמיה, אנשי רוח ואישי ציבור מאסכולות שונות. בראשה עומד פרופ' רמי פרידמן וחברים בה כ-25 אנשים.

תפקידי הוועדה ללוות את משרד מבקר המדינה ביישומם של תהליכים חדשים וותיקים, להפרות את המחשבה, לייעץ למבקר המדינה בכל שאלה ולסייע בכל תחום שתבקש בהתבסס על ניסיונם וכישוריהם של חבריה. כמו כן תפקידה להציג בפני מבקר המדינה תחומים ונושאי פעילות אפשריים, עמדות, ומגמות והלכי רוח הרווחים בקרב הציבור.

הוועדה מקיימת שתי ועדות משנה: ועדה לקשר עם הציבור, שעוסקת בנושא ההסברה, בראשות מר דן מנדל; וועדה בנושא הגנה על חושפי שחיתויות בראשות גב' גילה פינקלשטיין.

13. פורומים של הנהלת המשרד

הוקם פורום של מנהלי חטיבות ומקביליהם, אשר מסייע למבקר בניהול המשרד. כמו כן, פועל פורום סגל א', הכולל גם את בעלי תפקידי המטה המרכזיים של המשרד.

המבנה הארגוני של משרד מבקר המדינה ורשימת בעלי תפקידים בכירים

במשרד מבקר המדינה פועלות חמש חטיבות המופקדות על הביקורת בתחומים השונים של המינהל הציבורי: שלוש חטיבות לביקורת משרדי הממשלה ומוסדות המדינה; חטיבה לביקורת מערכת הביטחון; חטיבה לביקורת הרשויות מקומיות. בנוסף פועלים במשרד אגף לתפקידים מיוחדים ויחידה לביקורת בחירות ומימון מפלגות.

נציבות תלונות הציבור היא יחידה מיוחדת ונפרדת במשרד, ואת מנהל הנציבות ממנה הוועדה לענייני ביקורת המדינה של הכנסת, לפי המלצת מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור.

המשרד הראשי של מבקר המדינה, לשכת מבקר המדינה, לשכת מנכ"ל המשרד ולשכת מנהל נציבות תלונות הציבור נמצאים בירושלים; בירושלים נמצאות גם יחידות המטה - יחידת הייעוץ המשפטי, היועצים לעניינים כלכליים והנדסיים, יחידת התכנון הדיווח והבקרה, וכן היחידה לעריכת כתבי המשרד ושירותי המינהל הכללי. למשרד לשכות גם בתל אביב, בחיפה, בנצרת ובבאר שבע.

עובדי משרד מבקר המדינה כפופים בעניין תנאי שירותם למרותו של המבקר בלבד. כאמור, מבקר המדינה עצמאי באשר למינויים ופיטוריהם של עובדי משרדו. שכר עובדי המשרד נקבע בידי המבקר, בהתבסס על המלצותיה של ועדה ציבורית ברשות פרופ' אריה גלברזון משנת 1978. עקרונות השכר אף עוגנו בהסכם קיבוצי שקיבל תוקף של פסק דין.

ביוני 2009 מנה תקן המשרד 567 משרות. במשרד הועסקו 518 עובדים: 284 נשים ו-234 גברים. מתוך כלל העובדים במשרד: 379 עובדים בדירוג ביקורת ובמשרות מקצועיות, כולם בעלי השכלה אקדמית במגוון רחב של תחומים, 68 מתוכם הנם עובדי בעלי השכלה משפטית בנציבות תלונות הציבור; 135 עובדים בדירוג המינהלי; ו-4 עובדים במשרות אמן.

העובדים המקצועיים המועסקים בביקורת הם אקדמאים המדורגים בדירוג הביקורת - מהם 20% בעלי תואר ראשון (75 עובדים), 13% סיימו לימודי תעודה לאחר תואר ראשון (48 עובדים), 65% בעלי תואר שני (247 עובדים) ו-2% בעלי תואר שלישי (9 עובדים). מספרם הרב של העובדים האקדמאים, בעלי תארים מתקדמים, בתחומים מגוונים, נובע מהצרכים המקצועיים של המשרד כגוף הנדרש לבצע את ביקורת המדינה במגוון נושאים והיבטים, בכל תחומי העשייה, באופן מקצועי, יסודי ומעמיק. מקצועיותם הגבוהה של עובדי משרד מבקר המדינה, ניסיונם העשיר, עצמאותם, הם הערובה הראויה לעומק הבדיקה, לאיכותה ולאובייקטיביות שלה.

רשימת בעלי תפקידים בכירים

מיכה לינדנשטראוס, מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור
שמואל גולן, מ.מ. המנהל כללי
יצחק סעד, ראש מטה מבקר המדינה
מאיר גלבע, יועץ מבקר המדינה למאבק בשחיתות הציבורית
רמי חיימוביץ, עוזר למבקר המדינה ונציב תלונות הציבור. ממונה על העמדת מידע לפי חוק חופש המידע

נורית ישראלי, היועצת המשפטית למבקר המדינה
שמואל יונס, משנה למנהל הכללי, מינהל
רמי סלמה, חשב, מנהל ענייני החשבות והגזברות
איילת בנסון, מנהלת משאבי האנוש
עליזה מעיין, מנהלת ההדרכה ומרכז המידע
ראובן כץ, מנהל יחידת התכנון, הדיווח והבקרה
שלמה רז, דובר המשרד
שלומית סבן, עורכת כתבי המשרד
דוד לוי, ממונה בנא"מ ארצי
מנחם ברעם, ממונה בטחון ארצי

ביקורת משרדי הממשלה

בעז ענר, משנה למנהל הכללי, מנהל החטיבה לביקורת משרדי הממשלה, תל אביב, מ.מ. מנהל החטיבה לביקורת משרדי הממשלה, ירושלים
צבי ורטיקובסקי, משנה למנהל הכללי
בנימין צרפתי, מנהל אגף א'
שמואל הרשקוביץ, אגף ב'
אהוד לנגרמן, מנהל אגף ג'
שמעון עמר, מנהל אגף ד'
חנה יזרעלוביץ, מנהלת אגף ה'
רונית אלימלך, מנהלת אגף ו'
יוסף הירש, מנהל אגף ז'
אוהד דבי, מנהל אגף ח'
אליעזר בראונר, אגף ט'
מאיר בן דוד, מנהלת אגף י'
אהרון הלינגר, מנהל אגף י"ב
דן בנטל, מנהל אגף י"ג
ישראל אקשטיין, אגף י"ד
בני גולדמן, מנהל אגף ט"ו

לאה עוזיאל, מנהלת אגף ט"ז
ליאורה שמעוני, עוזרת מנהל החטיבה לביקורת משרדי הממשלה, תל אביב
מרסלו בז, עוזר מנהל החטיבה לביקורת המשרדים הכלכליים

ביקורת מערכת הביטחון

יעקב (מנדי) אור, משנה למנהל הכללי, מנהל החטיבה לביקורת מערכת הביטחון
רון ישראל, מנהל אגף א'
חיים לשם, מנהל אגף ב'
ישראל אברהם, מנהל אגף ג'
יגאל כצנלסון, מנהל אגף ד'
חובב שפירא, מנהל אגף ה'
אריה בן מאיר, עוזר למנהל החטיבה

ביקורת הרשויות המקומיות

שמואל גולן, משנה למנהל הכללי, מנהל החטיבה לביקורת הרשויות המקומיות
יובל חיו, מנהל אגף א'
תמר מנס, מנהלת אגף ב'
זיאד אסעד, מנהל אגף ג'
ריקרדו לסטרל, מנהל אגף ד'
טוביה בירן, מנהל אגף ה'

תפקידים מיוחדים

יורם שבירו, מנהל אגף י"א (אגף לתפקידים מיוחדים)
רינה קרמף, מ.מ. מנהל האגף לתפקידים מיוחדים

ביקורת לפי חוק מימון מפלגות וחוק המפלגות

שמואל גולן, משנה למנהל הכללי, ואחראי על ביקורת לפי חוק מימון מפלגות וחוק המפלגות
חנה רותם, מנהלת היחידה לביקורת בחירות ומימון מפלגות

נציבות תלונות הציבור

הלל שמגר, מנהל נציבות תלונות הציבור
מדי רוזנברג, משנה למנהל נציבות תלונות הציבור
מירי אלה, יועצת משפטית לנציב תלונות הציבור
אורלי לוינון-סלע סגנית היועצת המשפטית

רחל אבני, מנהלת בכירה של אגף אי
נאוה רז, מנהלת בכירה של אגף ב'
מרב לוי, מנהלת בכירה של אגף ג'
אסתר שטרן, מנהלת בכירה של אגף ד'
יונתן מרקוביץ, מנהל בכיר של אגף ה'
חיה רייך, מנהלת בכירה של אגף ו'
ברכה טל, מנהלת בכירה של אגף ז'
דינה סמט, מנהלת בכירה של אגף ח'
עידו דון-יחיא, סגן מנהל בכיר על אגף רימו"ן (רישום מיון וניתוב)

ייצוג בני שני המינים במשרד מבקר המדינה

מתוך 518 עובדי משרד מבקר המדינה 284 הן נשים ו-234 הם גברים. הנשים הן כ-55% מעובדי המשרד.

400 מעובדי המשרד מועסקים בדירוג הביקורת, מהם 187 נשים, שהן כ-46% מכלל עובדי הביקורת. מספר העובדים בדירוג המינהלי הוא 114, מהם 96 נשים, שהן כ-84% מכלל העובדים בדירוג המינהלי.

להלן, נתונים השוואתיים בין הנשים והגברים המועסקים במשרד מבקר המדינה:

1. בשתי הדרגות הגבוהות בדירוג הביקורת מכהנים 23 גברים ו-6 נשים ובשתי הדרגות שמתחתן 83 גברים ו-64 נשים. בדרגת הביניים 62 נשים ו-57 גברים ובדרגות הבינוניות ומטה מספר הנשים גדול מזה של הגברים ב-10%.
2. בתפקיד מנהלי חטיבה או מקביליהם מכהנים 5 גברים.
3. בתפקיד מנהל נציבות תלונות הציבור מכהן גבר ובתפקיד המשנה למנהל נציבות תלונות הציבור מכהנת אשה.
4. בתפקיד מנהלי אגפים מכהנים 28 גברים ו-14 נשים, ובתפקיד סגני מנהלי אגפים מכהנים 49 גברים ו-30 נשים.
5. במשרד שני עובדים בדירוג מוקבל לשופטים: אישה אחת וגבר אחד.
6. בדירוג המינהלי מאיישות נשים את מרבית התפקידים (96 נשים ו-18 גברים). בדרגה הבכירה מכהנים שני גברים, ובשאר הדרגות מספר הנשים גדול מזה של הגברים.
7. להלן התפלגות הנשים והגברים לפי רמת השכלה:

תואר ראשון	-	54 נשים ו-36 גברים.
לימודי תעודה	-	24 נשים ו-25 גברים.
תואר שני	-	106 נשים ו-146 גברים.
תואר שלישי	-	3 נשים ו-7 גברים.

סקירת עיקרי פעילות מבקר המדינה

בפרק הזמן 1.7.08-30.6.09 הגיש מבקר המדינה את הדוחות האלה:

דוחות מבקר המדינה

1. דוחות שנתיים

(א) דוח שנתי 59א

הדוח פורסם לציבור ב- 2.3.09. הדוח כולל 11 פרקים רובם ככולם עוסקים במערכת הביטחון, ודוח בודד עוסק בחברת החשמל.

התחום מערכת הביטחון עוסק הדוח במספר היבטים, וביניהם שלושה נושאים הקשורים למוכנות לזמן חירום ושני נושאים העוסקים בפעילות שוטפת. כמו כן נבדקו שני פרויקטים של פיתוח בתעשיות הביטחוניות. בהתאם למדיניות מבקר המדינה הושם דגש מיוחד על ביקורות מעקב, והדוח מכיל חמש ביקורות כאלה. יצוין כי על פי סעיף 17א' לחוק מבקר המדינה הטילה הכנסת חיסיון מלא או חלקי על מספר דוחות. כל הדוחות החסויים במלואם והפרקים החסויים מתוך הדוחות החסויים בחלקם הונחו על שולחן ועדת המשנה של הוועדה לענייני ביקורת המדינה, והומצאו לעיונו של יו"ר ועדת חוץ וביטחון.

בין פרקי הדוח ניתן למנות את הביקורת על "תהליך קבלת ההחלטות לפיתוח מערכות להגנה אקטיבית כנגד רקטות קרקע-קרקע"; הטיפול במשק ערכות המגן כנגד חומרי לחימה כימיים; מוכנות כוחות היבשה לחימה בעת תקיפה בחומרי לחימה כימיים; המכשול והמעברים ב"עוטף ירושלים"; היבטים בהעסקת קצינים פורשי צה"ל בתעשיות הביטחוניות ובמשרד הביטחון; פיתוח מערכות להתרעה על התנגשות במסוקים; והספקת שירותי רפואה לחיילים על ידי צה"ל ומשרד הביטחון. פרק יחיד עסק, כאמור, בהתקשרויות של חברת החשמל.

(ב) דוח שנתי 59ב

הדוח פורסם לציבור ב- 6.5.09. דוח זה, הכולל 63 פרקים (שניים מהם חסויים) הינו הדוח רחב ההיקף ביותר שפרסם מבקר המדינה. בהתאם לחוק כולל הדוח את תוצאות הביקורת לשנת 2008 ואת תוצאות הביקורת על חשבונות המדינה לשנת 2007 בכל הנוגע למשרדי הממשלה, למוסדות המדינה ולמפעליה.

דוח 59ב משקף את הקשר שבין עבודתו השוטפת של המשרד לבין כל היבטי החיים של תושבי המדינה ולכלל האוכלוסיות המתגוררות בה. במסגרת זו הקדיש השנה המשרד מאמצים לבדיקת ההיערכות הלאומית להתמודדות עם מחסור בחשמל; לתחום המחשוב ומערכות המידע בשירות הציבורי ולשירות שהמדינה נותנת לאזרחיה (פרויקט "ממשל זמין", הגנת הפרטיות ובאבטחת

המידע במאגרי מידע ממשלתיים ופעילות יחידת שירות עיבודים ממוכנים (שע"ם) שברשות המסים בישראל).

נושא אכיפת החוק קיבל השנה ביטוי מיוחד בשני דוחות מקיפים. הראשון עוסק במאבק בארגוני הפשיעה ובהתמודדות גורמי אכיפת החוק במדינה עם האתגרים בתחום זה ושיתוף הפעולה ביניהם. דוח נוסף עוסק בתופעות הבנייה הבלתי חוקית והפלישה לקרקעות המדינה, הפוגעות בעתודות הקרקע המצומצמות של המדינה ובאמון הציבור במערכות אכיפת החוק.

משרד מבקר המדינה משקיע, מדי שנה, משאבים רבים לבדיקת טיפולה של המדינה באוכלוסיות אלו. הפרקים העוסקים בהקצאת דיור ציבורי לזכאים על ידי משרד הבינוי והשיכון; הקצאת מכשירי שיקום וניידות לנכים; בינוי כיתות לימוד במזרח ירושלים; שירותי חינוך ורווחה במשרד החינוך; היבטים בפעילות רשתות גני הילדים במגזר החרדי; דיור לעולים חדשים; ומעונות לאנשים עם פיגור שכלי - מצביעים, לצערנו הרב, על ליקויים משמעותיים בטיפול של המדינה באוכלוסיות החלשות.

בהתאם למדיניות מבקר המדינה לביצוע ביקורות מעקב לבדיקת תיקון הליקויים, בוצעו ביקורות מעקב בנושאים האלה: ההתמודדות עם תאונות הדרכים; ניגודי עניינים בשל קרבת משפחה בין עובדים במשרדי ממשלה שונים; מינויים וקידום עובדים במשרד החוץ; תהליכי ההפרטה של מעונות לאנשים עם פיגור שכלי וסדרי הבקרה על מעונות אלה; רישוי מתקנים היוצרים קרינה אלקטרומגנטית בתדרי רדיו והפיקוח עליהם; הבקרה על תשלומים לזכאים שנעשים בסיוע מערכות ממוחשבות; נוכחות עובדים ותשלומים עבור שעות נוספות וכוננויות ברשות השידור; פעילות בנק החקלאות; פעילות האגודה לתרבות הדיור.

2. דוח על הביקורת בשלטון המקומי

דוח הביקורת בשלטון המקומי לשנת 2008 פורסם ב-25.3.09. דוח הביקורת כולל 20 פרקים חלקם עוסקים בסוגיות רחב הנוגעות לכלל הרשויות בישראל וחלקם עוסקים בתופעות הקשורות לרשות מקומית מסוימת.

משרד מבקר המדינה בחן השנה, לעומק, את טיפול המדינה במשבר הכספי והתפקודי בו נתונות חלק מן הרשויות המקומיות בישראל. דוח מבקר המדינה כולל אפוא שני פרקים מקיפים העוסקים בתכניות ההבראה ברשויות המקומיות ובפיזור מועצות נבחרות ומינוי ועדות קרואות בשלטון המקומי.

השלטון המקומי משפיע באורח יום יומי ושוטף על כל תחומי חייהם של תושבי המדינה. משרד מבקר המדינה מקדיש אפוא משאבים רבים לעריכת ביקורת במגוון נושאים, לרבות חינוך, רווחה, בטיחות איכות מים ועוד. תוצאות הביקורת נכללו, בין השאר, בפרקים בנושא יישום חוק ארוחה יומית - מפעל ההזנה; גני משחקים ציבוריים ברשויות המקומיות; פעולות הרשויות המקומיות להבטחת איכות מי השתייה המסופקים בתחומן; תאגידי מים וביוב; פעולות הגבייה של הרשויות המקומיות באמצעות חברות פרטיות וניהול עצמי של בתי ספר.

ראוי לציון גם הפרק העוסק במכירת "בית פרומין" - משכן הכנסת לשעבר, שהוכן לבקשת הכנסת, ומצביע על ליקויים לא פשוטים בטיפול המדינה בבניין היסטורי זה.

3. חוות דעת ודוחות בנושאים מיוחדים

(א) דוח מעקב - היבטים בטיפול במפוני "גוש קטיף" בעקבות ההתנתקות

הדוח פורסם ב- 7.1.09. במסגרת הדוח נבחן טיפול רשויות המדינה בתושבים שפוננו מבתיהם בשנת 2005 במסגרת תכנית ההתנתקות במספר היבטים: מגורים: מציאת דיור קבע חלופי למפונים והסדרת אתרים זמניים למי שלא שובצו בדיור קבע; תעסוקה: השמה בעבודה למפונים וטיפול בעסקים שפוננו; ורווחה.

חשוב לציין כי משרד מבקר המדינה ערך במהלך השנים מספר דוחות העוסקים בנושא זה ובהם: סוגיות בפעילותה של מינהלת סל"ע (דוח מיוחד, מרס 2006); היערכות הרשויות המקומיות וקליטת מפונים (דוח מיוחד, מרס 2006); "יישום התכנית - הכנסת שומות פרטניות לבתי מגורים" (דוח שנתי 57, מאי 2007); "תקצוב התכנית ואמדן עלותה" (דוח שנתי 57, מאי 2007); "פירוק מועצה אזורית חוף עזה" (דוח שנתי 58, נובמבר 2007); "מועצה אזורית נחל שורק - העתקת מוסד חינוכי לתחום המועצה" (דוח שנתי 58, נובמבר 2007). וראו גם: דוח ביקורת על ההתנתקות - מיגון יישובים בגזרת 'עוטף עזה' החלטות ויישומן (דוח מיוחד, ינואר 2006).

(ב) דוח ביקורת על מערכת ההשכלה הגבוהה

הדוח פורסם ב- 17.3.09. הדוח כולל 6 פרקים העוסקים במינהל ובניהול של מוסדות ההשכלה הגבוהה בישראל, לרבות הפיקוח על השכר; תנאי והסדרי פרישה במוסדות ההשכלה הגבוהה, החלת חוק חובת מכרזים על מינהל מוסדות ההשכלה הגבוהה; השימוש בכספים המופקדים לקרן קשרי מדע ועוד. במסגרת מדיניות מבקר המדינה לערוך ביקורת במכללות המקבלות תקציב מן המדינה נערכה ביקורת מקיפה גם במכללת צפת. יצוין כי הדוח לא עסק בסוגיות לימודיות הנופלות לתחום החופש האקדמי של המוסדות להשכלה גבוהה.

בעקבות הדוח חלו מספר שינויים, לרבות חקיקתיים, ובכלל זה החלת חוק חובת המכרזים על המוסדות להשכלה גבוהה בישראל.

(ג) דוח ביקורת על פרויקט אקווריה

הדוח פורסם ב- 27.8.08. הדוח עוסק בהליכי הבדיקה וקבלת החלטות של משרדי הממשלה בנוגע לפרויקט תיירותי רחב היקף במרחב העיר אילת (פרויקט אקווריה). הביקורת התייחסה, בין השאר, לעבודת המטה שבוצעה, להיבטים כלכליים הנוגעים למדינה ולנכסיה, להליכי תכנונו של הפרויקט, לבדיקות שערכו משרדי הממשלה בנוגע לפרויקט - לרבות בנוגע לכדאיותו הכלכלית, להשפעות לא

תקינות של הדרג הפוליטי על הדרג המקצועי ולסוגיות נוספות. הביקורת שנערכה בזמן אמת נועדה, בין השאר, לאפשר לגורמי שלטון להפיק לקחים לעת יישום הפרויקט בטרם ייקבעו עובדות בלתי הפיכות.

(ד) דוחות ביקורת על המכללה האקדמית להנדסה ירושלים ועל האגודה למען החייל

דוחות הביקורת פורסמו ב- 16.2.09. הדוחות הוכנו בידי האגף לתפקידים מיוחדים במשרד מבקר המדינה.

הדוח בנושא המכללה האקדמית להנדסה בוחן את הליכי הקמתה של המכללה לרבות הליך הקצאת נכס מקרקעין למכללה, הליכי מתן היתר האשראי שהמכללה ביקשה וקיבלה מן הוועדה לתכנון ולתקצוב של המועצה להשכלה גבוהה על מנת לשלם בעבור הנכס ואת עניין ההלוואה בסך חמישה מיליון ש"ח שנתנה הרשות לפיתוח ירושלים למכללה.

בדוח על האגודה למען החייל נבדקו הנושאים האלה: גיוס תרומות, ניהולן ומימושן, בניית תשתיות רווחה, פעילות האגודה ביחס למטרותיה והתקשרויות שונות שלה. בדיקות משלימות נערכו בצה"ל, במשהב"ט ובמפעל הפיס.

(ה) חוות דעת על יישום החלטות הממשלה באשר לעליית בני הפלשמורה

חוות הדעת פורסמה ב- 23.9.08. חוות הדעת הוכנה לפי סעיף 21 לחוק מבקר המדינה, לבקשת הוועדה לענייני ביקורת המדינה של הכנסת מיום 21.11.2007. חוות הדעת הוכנה בידי צוות בראשות מבקר המדינה ובהשתתפות מנהלים ועובדים בחטיבות המשרד המופקדות על הביקורת במשרדי הממשלה הנוגעים בדבר שהעיקריים שבהם - משרדי ראש הממשלה, החוץ, הפנים וקליטת העלייה. צוות הבדיקה אסף מסמכים רבים וקיים דיונים עם קשת רחבה של גורמים שיש בידם מידע על הנושא בקרב הגופים המבוקרים ובקרב גופים שאינם מבוקרים דוגמת הסוכנות, ארגון הגיוינט, וארגונים יהודים אמריקאים. מבקר המדינה ושני מנהלי חטיבות במשרד העוסקים בנושא אף ביקרו באתיופיה במרס 2008 כדי לבחון מקרוב היבטים אחדים הנוגעים לעניין. הביקור התקיים בבירה אדיס אבבה, בעיר גונדר ובכפרי הסביבה, ובמסגרתו נפגשו המבוקרים עם שגריר ישראל באתיופיה, עם נציג הסוכנות היהודית ועם בני פלשמורה הנמצאים במקום.

חוות הדעת סוקרת בהרחבה תהליכים היסטוריים הקשורים בבני הפלשמורה, את הדילמות השונות הקשורות בעלייתם לישראל (לרבות בנוגע לפירוש הוראות החוק הרלוונטיות בחוק השבות ובחוק האזרחות), את החלטות הממשלה בנושא העלאתם לישראל, ואת יישום החלטות אלו. בעקבות חוות הדעת נתקבלו החלטות ממשלה שונות העוסקות בטיפול ובהסדרת העלאתם לישראל של בני הפלשמורה.

(ו) חוות דעת על מצב קבר רבי שמעון בר יוחאי (רשב"י) במירון וההיערכות ל"ג בעומר

חוות הדעת פורסמה ב- 7.12.08. חוות הדעת הוכנה לפי סעיף 21 לחוק מבקר המדינה, לבקשת הוועדה לענייני ביקורת המדינה של הכנסת מ-8.4.08.

חוות הדעת עוסקת במכלול הסוגיות הקשורות באתר מורשת יהודית חשוב זה, המהווה גם אתר תיירות המושך למעלה ממיליון וחצי מבקרים מדי שנה. לשם הכנת חוות הדעת בדק משרד מבקר המדינה את התחזוקה והניהול של מבנה רשב"י, את הבנייה המתבצעת בו, את ההיערכות לקראת אירועים רבי משתתפים האמורים להתקיים בו ובכללם אירועי ל"ג בעומר, ונושאים נוספים. ממצאי הביקורת עוסקים הן בניהולו של אתר חשוב זה והן בסוגיות תחזוקתיות, תברואתיות ובטיחותיות לרבות עמידות המבנה לרעידות אדמה, תוספות בנייה לא מוסדרות, כיבוי אש, מפגעי תברואה, הפיקוח על המזון, פיקוח על רוכלים, אבטחת המתחם, הסדרת התעבורה לקבר ובאזור הקבר ועוד.

4. דוחות על ביקורת מפלגות ומימון בחירות

(א) ביקורת לפי חוק המפלגות התשנ"ב-1992

- דוח על תוצאות ביקורת החשבונות של המתמודדים לכהונת יושב ראש המפלגה בבחירות המקדימות במפלגת מר"צ-יחד. פורסם ב-21.8.08.
- דוח על תוצאות ביקורת החשבונות של המתמודדים על כהונת יושב ראש המפלגה בבחירות המקדימות בקדימה. פורסם ב-9.3.09.
- דוח על תוצאות ביקורת החשבונות של המתמודדים בבחירות המקדימות במפלגות השונות על מועמדות מטעמן לתפקידי ראש רשות מקומית וחבר מועצת רשות מקומית בבחירות לרשויות המקומיות שהתקיימו בנובמבר 2008. פורסם ב-16.3.09.

(ב) ביקורת לפי חוק הרשויות המקומיות (מימון בחירות), התשנ"ג - 1993

- דוח על תוצאות ביקורת חשבונות הסיעות והרשימות שהשתתפו בבחירות ביהודה ושומרון לרשויות המקומיות בית אל, ביתר עילית וקדומים באוקטובר 2007. פורסם 1.7.08.
- דוח ביקורת לפי חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973, דין וחשבון על תוצאות ביקורת החשבונות השוטפים של הסיעות בכנסת השבע עשרה לתקופה 1.5.06 - 31.12.07. פורסם 15.7.08.
- דין וחשבון על תוצאות ביקורת חשבונות המועמדים שהשתתפו בבחירות לראשי מועצות אזוריות בנובמבר 2007; דוח ביקורת לפי חוק הרשויות המקומיות (מימון בחירות), התשנ"ג-1993 ולפי תקנות המועצות המקומיות (יהודה ושומרון), התשמ"א-1981. פורסם ב-27.7.2008.

- דוח על תוצאות ביקורת החשבונות של הסיעות והרשימות שהתמודדו בבחירות לרשות המקומית ערערה. פורסם ב-7.10.08.
- דוח על תוצאות ביקורת חשבונות המועמדים שהשתתפו בבחירות לראשות המועצות האזוריות אל-בטוף ובוסתאן אל-מארג' באוגוסט 2008. פורסם ב-6.4.09.

דוח נציב תלונות הציבור

ב-17.6.09 הונח על שולחן הכנסת דוח מס' 35 של נציב תלונות הציבור.

הדוח מסכם את הפעולות של הנציב ושל נציבות תלונות הציבור בשנת 2008, והוא כולל סקירה כללית של סמכויותיו ותחומי פעולתו של הנציב ושל פעולות הנציבות באותה שנה. בדוח הובאו נתונים על מספר התלונות שהתקבלו בנציבות ועל תוצאות בירורן, ועל התפלגות התלונות לפי הגופים הנילונים ולפי נושאי התלונות.

עוד הובאו בדוח נתונים ומידע מפורט על הגופים העיקריים שהנציבות ביררה תלונות עליהם בשנת 2008: משרדי ממשלה ומוסדות מדינה שבוררו יותר מ-100 תלונות בעניינם, ורשויות מקומיות וגופים ציבוריים אחרים שבוררו יותר מ-50 תלונות בעניינם. המידע כולל השוואה בין מספר התלונות שהתקבלו על כל גוף בשנים 2004-2008 ופירוט הנושאים העיקריים שהתלונות בהם נמצאו מוצדקות בשנת 2008. נוסף על כך מובא לוח המתאר את המספר הכולל של נושאי התלונות על אותו הגוף שבוררו בשנת 2008 ואת תוצאות הבירור בנושאים אלה.

בדוח מובא תיאור הטיפול ב-65 תלונות נבחרות ובכללן תיאור הטיפול ב-3 תלונות של חושפי שחיתויות.

בשנת 2008 הוגשו לנציבות 10,571 תלונות שכללו 11,144 נושאים לבירור - גידול של 8.4% לעומת שנת 2007. הנציבות סיימה את הטיפול ב-10,743 תלונות (כ-82% מהתלונות). כ-57% מהתלונות שבירורן עדיין לא הסתיימו התקבלו רק ברבע האחרון של שנת 2008. ב-30.0% מהנושאים שהוכרעו לגופו של עניין נמצא שהתלונה מוצדקת (לעומת 33.7% בשנת 2007).

התלונות הוגשו על עשרות גופים בשירות הציבורי וברשויות המקומיות, ונגד 24 מהם הוגשו למעלה מ-100 תלונות. ואלה הגופים שעליהם התקבל מספר התלונות הרב ביותר בשנת 2008: **המוסד לביטוח לאומי** - 986 תלונות (לעומת 998 בשנת 2007). 24.3% מהתלונות על המוסד שהוכרעו לגופו של עניין נמצאו מוצדקות. **משטרת ישראל** - 584 (לעומת 557 תלונות בשנת 2007). 35.6% מהתלונות על משטרת ישראל שהוכרעו לגופו של עניין נמצאו מוצדקות. **משרד האוצר** - 376 תלונות (לעומת 335 תלונות בשנת 2007). 27.4% מהתלונות על המשרד נמצאו מוצדקות. **משרד המשפטים** - 371 תלונות (לעומת 355 תלונות בשנת 2007). 24.3% מהתלונות על משרד המשפטים שהוכרעו לגופו של עניין נמצאו מוצדקות. **משרד הפנים** - 323 תלונות (לעומת 315 תלונות בשנת 2007). 26.2% מהתלונות על המשרד שהוכרעו לגופו של עניין נמצאו מוצדקות.

התלונות המתקבלות בנציבות עוסקות בשלושה תחומים עיקריים: המינהלי, המשפטי והחברתי.

התחום המינהלי: התלונות בתחום זה עוסקות בעיקר במתן שירות לקוי לאזרח בגופים ציבוריים: השהיית הטיפול בפניות, אי-מתן מענה לפנייה, מסירת מידע חסר או מטעה וכדו'.

התחום המשפטי: התלונות בתחום זה הן על פעולות של הגופים הנילונים שנעשו בניגוד לחוק, לתקנות או לנוהלי הגוף הנילון, או על פרשנות מפלה או בלתי סבירה של הדין: חיוב באגרות ובהיטלים ללא אסמכתה בדין, פעולות שנעשו בחריגה מסמכות, הפרת זכויות אדם וכדו'.

התחום החברתי: התלונות בתחום זה עוסקות בעיקר בשירותי רווחה, כמו גמלאות המוסד לביטוח לאומי, זכאות לדיוור והטבת תנאי דיוור; שירותי בריאות וביטוח בריאות ממלכתי; ענייני חינוך וזכויות נכים.

בנציבות מתקבלות גם תלונות של עובדי ציבור על פגיעה בזכויותיהם בידי מי שממונה עליהם, בתגובה על חשיפת מעשי שחיתות במקום עבודתם. בסקירה הכללית שבדוח מובא הסבר על סמכויות של נציב תלונות הציבור למתן צווי הגנה על עובדים שזכויותיהם נפגעו בשל חשיפת מעשי שחיתות במקום עבודתם, נתונים על תלונות שבוררו בשנת 2008 ועל צווי הגנה זמניים וקבועים שהוציא הנציב. כן מובא תיאורן של שלוש תלונות של עובדים שחשפו מעשי שחיתות.

דיון והשגבון כספי לשנת הכספים 2008

(באלפי שקלים חדשים)

התקציב (ביצוע):

תקציב 2009		תקציב 2008							
הרשאה להתחייב	תקציב מקורי	יתרת הרשאה	הוצאה למעשה 2008-ב	סה"כ תקציב מאושר	עודפים שהותרו מ-2007	תקציב מס' 2 (הפחתה)	הוצאה למעשה 2007	סעיף	
157,000	237,486	114,115	208,579	324,684	99,780	(2,250)	202,088	11 מש"ד מבקר המדינה	
	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====	
	28,851	7,766	24,842	32,608	5,048	(200)	24,642	01 ניהול ומטה	
	160,626	30,865	142,019	172,884	22,445	(1,255)	137,509	02 ביצוע הבקורות	
	38,904	8,825	33,729	42,554	5,639	(385)	32,446	03 נציבות תלונות הציבור	
	4,450	66,659	7,989	74,648	66,648		7,491	04 הוצ' חד פעמיים	
	4,655			1,990		(410)		05 הרבה	

ד"ר והשבון כספי לשנת הכספים 2008 (המשד)

(באלפי שקלים חדשים)

תקציב 2009		תקציב 2008							הוצאה למעשה 2007	סעיף
הרשאה להתחייב	תקציב מקורי	יתרת הרשאה	הוצאה למעשה 2008-ב	סה"כ תקציב מאושר	עודפים שהותרו מ-2007	תקציב מס' 2 (הפחתה)	תקציב מקורי			
	28,851	7,766	24,842	32,608	5,048	(200)	27,760	24,642	01 ניהול ומטה	
	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====	
	5,142	554	4,863	5,417	588		4,829	5,161	01 01 הנחלה	
	10,021	1,942	8,810	10,752	943		9,809	8,709	01 02 תכנון, עריכה וייעוץ	
	300	413	311	724	369		355	181	01 03 אורחים ושיתוף פעולה בינלאומי	
	3,975	1,477	3,299	4,776	1,000		3,776	3,176	01 04 הדרבה	
	1,955	247	1,848	2,095	283		1,812	1,700	01 05 אמרכלות שיא כוח אדם	
	7,458	3,133	5,711	8,844	1,865	(200)	7,179	5,715	01 06 אמרכלות רכישות	

דיון והשגבון כספי לשנת הכספים 2008 (המשד)

(באלפי שקלים חדשים)

תקציב 2009		תקציב 2008							הוצאה למעשה 2007	סעיף
הרשאה להתחייב	תקציב מקורי	יתרת הרשאה	הוצאה למעשה ב-2008	סה"כ תקציב מאושר	עודפים שהותרו מ-2007	תקציב מס' 2 (הפחתה)	תקציב מקורי			
	160,626	30,865	142,019	172,884	22,445	(1,255)	151,694	137,509	02 ביצוע הביקורת	
	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====	
	54,491	3,380	50,925	54,305	3,203		51,102	48,202	02 01 ביקורת משדדי ממשלה	
	19,284	3,775	17,947	21,722	2,858		18,864	17,991	02 02 ביקורת מערכת הביטחון	
	22,240	1,239	20,509	21,748	2,238		19,510	18,456	02 03 ביקורת רשויות מקומיות	
	6,485	2,278	5,876	8,154	750		7,404	6,988	02 05 ביקורת פעולות עני"א	
	50	186	34	220	170		50	30	02 06 ביקורת בחי"ל	
	11,969	1,183	11,423	12,606	1,570		11,036	10,512	02 07 אמורכלות שיא כ"א	
	46,107	18,824	35,305	54,129	11,656	(1,255)	43,728	35,330	02 08 אמורכלות רכישות	

דיון והשגות לספרי לשנת הכספים 2008 (המשד)

(באלפי שקלים חדשים)

תקציב 2009		תקציב 2008						הוצאה למעשה 2007	הוצאה למעשה 2008-ב	יתרת הרשאה	תקציב מקורי	הרשאה להתחייב
סעיף	הוצאה למעשה 2007	תקציב מס' 2 (הפחתה)	עודפים שהותרו מ-2007	סה"כ תקציב מאושר	הוצאה למעשה 2008-ב	יתרה מאושר						
04	הוצ' חד פעמיות	7,491	8,000	66,648	74,648	7,989	66,659	4,450	157,000	=====	=====	
04 03	ביקורות על בחירות מקדימות (פריימריס)	2,168	8,000	1,003	1,003	14	989	1,450		=====	=====	
04 04	פיתוח המיחשוב	11	8,000	27,223	27,223	4,750	22,473			=====	=====	
04 07	ביקורת על מימון בחירות - תשלום לדרי"ח	99	8,000	685	685	308	8,377			=====	=====	
04 08	ביקורת על מימון בחירות - הוצ' אחרות	90	8,000	1,137	1,137	256	881			=====	=====	
04 10	אבטחה	90	8,000	1,704	1,704	92	1,612			=====	=====	
04 12	מבנה המשרד בקריית הלאום			450	450		450	3,000	157,000	=====	=====	
04 13	דיוור ובניין	4,669		31,946	31,946	2,030	29,916			=====	=====	
04 14	מעבר למבנה חדש בתל אביב									=====	=====	
04 15	פורשים	454								=====	=====	
04 16	רכישת רכב צמוד			2,500	2,500	539	1,961			=====	=====	

דיון וחשבון כספי לשנת הכספים 2008 (המשד)

(באלפי שקלים חדשים)

תקציב 2009		יתרת הרשאה	הוצאה למעשה 2008-ב	תקציב 2008				הוצאה למעשה 2007	סעיף
הרשאה להתחייב	תקציב מקורי			סה"כ תקציב מאושר	עודפים שהותרו מ-2007	תקציב 2' מס' (הפחתה)	תקציב מקורי		
	4,655			1,990	(410)	2,400		05	רזרבה*
	=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====		=====
	3,140			1,580		1,580		05 01	רזרבה לשכר *
	1,515			410	(410)	820		05 02	רזרבה לעמידה ביעדי הגרעון *

* רזרבה לתקציב שלא נצלה – תוחזר לאוצר המדינה.

הצעת תקציב 2009

(באלפי שקלים חדשים)

ההוצאה למעשה בשנת 2007	תקציב מקורי 2008	2009			סעיף
		שיא כוח אדם	הרשאה להתחייב	הצעת תקציב	
202,088	227,154	567	157,000	237,486	11 משרד מבקר המדינה
=====	=====	===	=====	=====	=====
24,642	27,760	58		28,851	01 ניהול ומטה
137,509	151,694	410		160,626	02 ביצוע הביקורת
32,446	37,300	99		38,904	03 נציבות תלונות הציבור
7,491	8,000			4,450	04 הוצ' חד פעמיות
	2,400			4,655	05 רזרבה

הצעת תקציב 2009 (המשך)

(באלפי שקלים חדשים)

ההוצאה למעשה בשנת 2007	תקציב מקורי 2008	2009			סעיף
		שיא כוח אדם	הרשאה להתחייב	הצעת תקציב	
24,642	27,760	58		28,851	01 ניהול ומטה
=====	=====	===	=====	=====	=====
5,161	4,829	15		5,142	01 01 הנהלה
8,709	9,809	28		10,021	01 02 תכנון, עריכה וייעוץ
181	355			300	01 03 אורחים ושיתוף פעולה בינלאומי
3,176	3,776	5		3,975	01 04 הדרכה
1,700	1,812	10		1,955	01 05 אמרכלות שיא כוח אדם
5,715	7,179			7,458	01 06 אמרכלות רכישות

הצעת תקציב 2009 (המשך)

(באלפי שקלים חדשים)

ההוצאה למעשה בשנת 2007	תקציב מקורי 2008	2009			סעיף
		שיא כוח אדם	הרשאה להתחייב	הצעת תקציב	
137,509	151,694	410		160,626	02 ביצוע הביקורת
=====	=====	=====	=====	=====	=====
48,202	51,102	195		54,491	02 01 ביקורת משרדי ממשלה
17,991	18,864	65		19,284	02 02 ביקורת מערכת הביטחון
18,456	19,510	75		22,240	02 03 ביקורת השלטון המקומי
6,988	7,404	25		6,485	02 05 ביקורת פעולות עני"א
30	50			50	02 06 ביקורת בחו"ל
10,512	11,036	50		11,969	02 07 אמרכלות שיא כ"א
35,330	43,728			46,107	02 08 אמרכלות רכישות

הצעת תקציב 2009 (המשך)

(באלפי שקלים חדשים)

ההוצאה למעשה בשנת 2007	תקציב מקורי 2008	2009			סעיף
		שיא כוח אדם	הרשאה להתחייב	הצעת תקציב	
32,446	37,300	99		38,904	03 נציבות תלונות הציבור
=====	=====	==	=====	=====	=====
2,159	2,291	7		2,273	03 01 הנהלה
16,130	17,027	73		18,660	03 02 הטיפול בתלונות
3,246	3,624	19		3,732	03 03 אמרכלות שיא כ"א
10,911	14,358			14239	03 04 אמרכלות רכישות

הצעת תקציב 2009 (המשך)

(באלפי שקלים חדשים)

ההוצאה למעשה בשנת 2007	תקציב מקורי 2008	2009			סעיף
		שיא כוח אדם	הרשאה להתחייב	הצעת תקציב 2009	
7,491	8,000		157,000	4,450	04 הוצ' חד פעמיות
=====	=====		=====	=====	=====
				1,450	04 03 ביקורת על בחירות מקדימות (פריימריס)
2,168					04 04 פיתוח המחשוב
11	8,000				04 07 ביקורת על מימון בחירות - תשלום לרואי חשבון
99					04 08 ביקורת על מימון בחירות - הוצ' אחרות
90					04 10 אבטחה
			157,000	3,000	04 12 מבנה המשרד בקרית הלאום
4,669					04 13 דיור ובינוי (*)
					04 14 מעבר למבנה חדש בתל אביב (*)
454					04 15 פורשים
					04 16 רכישת רכב

(*) לגבי העברת עודפים מסעיף לסעיף מתבקש אישור הוועדה. ראה בדברי ההסבר לתקציב, נושא בינוי ודיור סעיף 4.

הצעת תקציב 2009 (המשך)

(באלפי שקלים חדשים)

ההוצאה למעשה בשנת 2007	תקציב מקורי 2008	2009			סעיף
		שיא כוח אדם	הרשאה להתחייב	הצעת תקציב	
	2,400			4,655	05 זרבה
	=====			=====	=====
	1,580			3,140	05 01 זרבה לשכר
	820			1,515	05 02 זרבה לעמידה ביעדי הגירעון

1. מבקר המדינה רשאי להעביר כל סכום של הוצאה מתכנית אחת לתכנית אחרת בתקציב משרד מבקר המדינה (להלן - המשרד), או לתכנית חדשה שתיווסף לתקציב המשרד ובלבד שהוא לא ישנה בדרך זו תכנית בסכום העולה על הסכום שנקבע מפעם לפעם לעניין סעיף 11 (א) לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה 1985, ועל 15% מהתכנית המקורית, אלא באישורה המוקדם של ועדת הכספים של הכנסת (להלן - הוועדה).
2. מבקר המדינה רשאי להעביר כל מספר משרות, ביחד עם סכום ההוצאה הדרוש להן, או בלעדיו, מתכנית אחת לתכנית אחרת בתקציב המשרד, או לתכנית חדשה שתיווסף לתקציב המשרד, ובלבד שהוא לא ישנה בדרך זו תכנית במספר העולה על 50 ועל 20% ממספר המשרות בתכנית המקורית, אלא באישורה המוקדם של הוועדה.
3. נותר סכום עודף בתקציב המשרד לשנת הכספים 2008, רשאי מבקר המדינה להתיר את השימוש באותו סכום בשנת 2009 לתכנית שבה נכלל או לתכנית אחרת שבאותו תקציב. הותר שימוש בסכום עודף כאמור, יוסף הסכום לתקציב של שנת הכספים 2009 בהתאמה כאילו היה חלק ממנו.

טלפונים וכתובות

משרד מבקר המדינה - כתובות ומספרי טלפון ופקס

פקס	טלפון	כתובת	
02-6527170	02-6665111	רח' בית הדפוס 12 גבעת שאול ת"ד 1081, מיקוד 91010	ירושלים
03-6869368	03-6844000	רח' הארבעה 19, ת"ד 7024, מיקוד 61070	תל אביב
04-8604434	04-8604444	רח' עומר אל-כיאם 12 הדר הכרמל ת"ד 4394, מיקוד 31093	חיפה

נציבות תלונות הציבור - כתובות, מספרי טלפון ופקס ושעות קבלה

פקס	טלפון	שעות קבלה	כתובת	
02-6665204	02-6665000	ימים א'-ה': 12.00-8.30 יום ד': גם 17.00-15.00	רח' בית הדפוס 12 גבעת שאול ת"ד 1081 מיקוד 91010	ירושלים
03-6851515	03-6843555	ימים א'-ה': 12.00-8.30 יום ד': גם 17.00-15.00	רח' הארבעה 19 ת"ד 7024 מיקוד 61070	תל אביב
04-8604434	04-8604444	ימים א'-ה': 12.00-8.30 יום ד': גם 17:00-15:00	רח' עומר אל-כיאם 12 הדר הכרמל ת"ד 4394 חיפה 31043	חיפה
04-6455040	04-6455050	ימים ב'-ה': 12.00-8.30 יום ד': גם 17:00-15:00	רח' פאולוס השישי 85 ת.ד. 50400, מיקוד 16162	נצרת
08-6234343	08-6232777	ימים א'-ה': 12.00-8.30 יום ד': גם 17:00-15:00	רח' הנרייטה סולד 8ב' ת.ד. 599 מיקוד 84102	באר-שבע

כתובות דואר אלקטרוני

אלה הכתובות הרשמיות של משרד מבקר המדינה לקבלת דואר אלקטרוני מהציבור:

- mevaker@mevaker.gov.il - דואר כללי למשרד.
- Ombudsman@mevaker.gov.il - דואר שנושאו תלונות לנציבות תלונות הציבור.
- Feedback@mevaker.gov.il - דואר שעניינו אתר האינטרנט של המשרד.
- Rami_haimo@mevaker.gov.il - דואר לרמי חיימוביץ', עוזר למבקר המדינה ונציב תלונות הציבור. ממונה על העמדת מידע לפי חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998.

דיווח של הממונה על העמדת מידע

מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור, מינה בתוקף סמכותו לפי סעיף 3 לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 (להלן - חוק חופש המידע), ממונה על העמדת מידע לרשות הציבור, על טיפול בבקשות לקבלת מידע ועל יישום הוראות חוק זה. כיום משמש בתפקיד עו"ד רמי חיימוביץ.

לממונה על העמדת מידע במשרד מבקר המדינה הוגשו בקשות לקבלת מידע, לפי חוק חופש המידע כמפורט להלן. נוסף על כך התקבלו בשנה הנסקרת - כמו בשנים קודמות - בקשות רבות, חלקן שלא על פי חוק חופש המידע, בעיקר לקבלת מידע על נושאים שהביקורת עסקה בהם ועל נושאים שממצאי ביקורת עליהם פורסמו בדוחות מבקר המדינה. בקשות רבות כאלה נענו גם קודם שחוקק חוק חופש המידע, והן נענות גם כעת, אף שאינן מבוססות על חוק זה. הבקשות האמורות אינן מפורטות להלן.

חשוב להדגיש כי סעיף 2 לחוק חופש המידע קובע כי מבקר המדינה הינו "רשות ציבורית" כהגדרתה בחוק "למעט לגבי מידע שהגיע אליו לצורך פעולות הביקורת ובירור תלונות הציבור". ביסוד הוראה חוקית זו עומדים מספר טעמים, שפורטו, בין השאר, בפסק דינו של בית-המשפט העליון עע"ם 8282/02 הוצאת עיתון "הארץ" בע"מ נ' משרד מבקר המדינה¹; אחד המרכזיים שבהם הוא העובדה שמבקר המדינה מקבל לידיו מידע מכוח סעיף 3 לחוק-יסוד: מבקר המדינה, ואין זה ראוי כי להטיל עליו חובה ליתן לצד שלישי מידע שהוא עצמו קיבל מכוח חובה שהדין מטיל על הגופים המבוקרים.

בה בעת, והואיל ומבקר המדינה סבור כי שקיפות פעילותו של השלטון היא מעיקרי היסוד של המשטר הדמוקרטי פועל משרד מבקר המדינה, בכפוף למגבלות החוקיות, לפרסום מידע הנוגע לפעולות המשרד עצמו.

להלן טבלה המפרטת את הפניות לפי חוק חופש המידע בפרק הזמן 1.7.08-30.6.09 ואת דרך הטיפול בהן:

	נושא הבקשה	תאריך הגשת הבקשה	הבקשה נענתה במלואה	הבקשה נענתה חלקית	הבקשה לא נענתה	הנימוק לאי מתן מענה
1	קבלת העתק ממסמכים שנמסרו למשרד מבקר המדינה במסגרת ביקורת שנערכה לפני שנים ארוכות. הפונה פנתה לגוף המבוקר, אך המסמכים לא נשמרו בארכיונו.	3.7.08	✓			חלק מהמסמכים אותרו בארכיוב משרד מבקר המדינה. יחד עם זאת, הואיל ועל פי חוק חופש המידע, מבקר המדינה אינו רשאי למסור מידע שהגיע אליו לצורך פעולות הביקורת הועברו המסמכים לגוף המבוקר, שהעבירן לפונה.
2	פניית גוף ציבורי לפרסום תקציב משרד מבקר המדינה באתר האינטרנט של המשרד	30.7.08	✓			תקציב המשרד פורסם בעבר בחוק חופש המידע. למרות זאת הוחלט להוסיף פרסום נפרד של התקציב באתר האינטרנט של המשרד, במתכונת ובפירוט הנהוגים במשרדי ממשלה.

1 עע"ם 8282/02 הוצאת עיתון "הארץ" בע"מ נ' מדינת ישראל - משרד מבקר המדינה ואח' פד (נח) 465 (1).

	נושא הבקשה	תאריך הגשת הבקשה	הבקשה נענתה במלואה	הבקשה נענתה חלקית	הבקשה לא נענתה	הנימוק לאי מתן מענה
3	קבלת מידע על תרומות שקיבלו מפלגות או סיעות בבחירת לראשויות המקומיות	29.12.2008			✓	דרכי פרסום המידע המבוקש ומועדיו הוסדרו בחוק הרשויות המקומיות (מימון בחירות), התשנ"ג-1993. המידע יפורסם לציבור במועד שנקבע בחוק ובמתכונת שנקבעה בו.
4	קבלת מידע ומסמכים שהתקבלו במסגרת בירור תלונה בנציבות תלונות הציבור	31.3.2009			✓	על פי חוק חופש המידע, מבקר המדינה הינו "רשות ציבורית" למעט לגבי מידע שהגיע אליו לצורך פעולות הביקורת ובירור תלונות הציבור. (סעיף 4(2))
5	קבלת מידע שנמסר למבקר המדינה במסגרת הכללים למניעת ניגוד עניינים של שרים וסגני שרים, לרבות רשימת הבקשות שהוגשו לוועדת ההיתרים הפועלת מכוח הכללים והחלטות הוועדה	22.4.09			✓	על פי חוק חופש המידע, מבקר המדינה הינו "רשות ציבורית" למעט לגבי מידע שהגיע אליו לצורך פעולות הביקורת ובירור תלונות הציבור. (סעיף 4(2)); סעיף 9(א) לחוק חופש המידע קובע כי רשות ציבורית לא תמסור מידע שגילוי מהווה פגיעה בפרטיות; סעיף 9(4) לחוק חופש המידע קובע כי רשות ציבורית לא תמסור מידע אשר אין לגלותו על פי כל דין.
6	בקשה לפרסום שכר עובדי משרד מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור באתר האינטרנט של המשרד	26.4.09	✓			משרד מבקר המדינה דוגל בשקיפות, השכר יפורסם בהתאם לדין ולמקובל בשירות הציבורי

פסקי דין הנוגעים לחוק חופש המידע

ע"מ 8282/02 הוצאת עיתון "הארץ" בע"מ נ' משרד מבקר המדינה²

הוצאת עיתון הארץ ואחרים פנו למבקר המדינה וביקשו כי ימסור להם פרטי מידע מסוימים המצויים בידו ואשר לא נכללו בדוחות שפרסם, ובכלל זה שמות עובדים העובדים בגופים מבוקרים, שמות גופים מסוימים הנזכרים בדוח ופרטי מידע נוספים. מבקר המדינה סירב למסור את המידע, ועל כך הוגשה עתירה מינהלית לפי חוק חופש המידע ובה נתבקש המבקר למסור את פרטי המידע האמורים. השופטת פלפל דחתה בקשה זו בפסק דינה שניתן ב-23.11.03.³ הוצאת העיתון ערערה על פסק הדין לפני בית המשפט העליון אשר דחה את העתירה. בפסק דינו של השופט חשין נקבע כי "אין ספק שמבקר המדינה 'רשות ציבורית' הוא -הן על פי מהותו והן על פי הגדרתו -אלא שאלה וקוץ בה: מבקר המדינה 'רשות ציבורית' הוא, אמנם, אך למעט לגבי מידע שהגיע אליו לצורך פעולות הביקורת".

2 ע"מ 8282/02 הוצאת עיתון "הארץ" בע"מ נ' מדינת ישראל - משרד מבקר המדינה ואח' פד נח(1) 465.
3 עת"מ (ת"א) 1041/02 הוצאת עיתון "הארץ" בע"מ ואח' נ' מדינת ישראל - משרד מבקר המדינה ואח' (מנהלי תשס"ב 664).

בעתירה זו ביקשו העותרים ליצור הבחנה בין "מידע גולמי" - היינו מידע שהתקבל מהגופים המבוקרים, שהוסכם כי אין החוק חל עליו, לבין "מידע מעובד" - שהוא אותו מידע גולמי, לאחר שמבקר המדינה השתמש בו לצורך הביקורת, ולטענתם, על מידע זה צריך החוק לחול. בית המשפט עוסק גם בטענה זו וקובע כי "לשון החוק ברורה ונקיה היא, ואין בה כל אחיזה שהיא להבחנה שעורכים המערערים בין מידע גולמי לבין מידע מעובד. החוק קובע באופן קטגורי וחד משמעי כי מידע - דהיינו, כל מידע שהגיע אל המבקר לצורך פעולות הביקורת לא יהא - בידי המבקר - מידע שחוק חופש המידע חל עליו".

עוד נקבע בפסק הדין, שאין מקום לפנייה ישירה אל משרד מבקר המדינה, במקום פנייה אל הגופים המבוקרים עצמם, כל אימת שמאן דהוא מבקש מידע על גופים מבוקרים: "בידי המבקר מצטבר חומר רב ועצום מגופים מבוקרים רבים ושונים - בראשם, כמובן, משרדי הממשלה - ולו היכרנו בזכותם של המערערים לקבל מידע חוץ מן המבקר, כי אז הפכנו את משרד מבקר המדינה למעין מאגר מידע כללי עבור הציבור ויחידיו. לו כך פירשנו את החוק כי אז שיבשנו במאד את עבודת המבקר ואפשר אף היינו משתקים את פעילותו לחלוטין".

לגיבוש ההלכה שלפיה - נוכח תכלית ביקורת המדינה ומאפייניה ומעמדו של משרד מבקר המדינה כרשות עצמאית ונפרדת - אין לחייב את מבקר המדינה לגלות מסמכים הקשורים בעבודת הביקורת, נוסף נדבך בפסק דין ובהחלטה שעניינם גילוי מסמכים:

1. ע"א 6112/03 **מדינת ישראל נ' אפרופים שיכון ויזום בע"מ**: חברת אפרופים הגישה לבית המשפט המחוזי תביעה נגד משרד הבינוי והשיכון⁴, ובמהלך הדיון בתביעה ביקשה שבית המשפט יורה למבקר המדינה למסור לה את העתקי כל המסמכים הקשורים לביקורת שעשה מבקר המדינה בנושא שבו עוסקת התביעה.

בית המשפט המחוזי החליט לחייב את מבקר המדינה למסור לחברה את המסמכים המבוקשים.

על החלטה זו הוגש ערעור לבית המשפט העליון מטעם מבקר המדינה, ומשרד השיכון הגיש בקשת רשות ערעור. הערעור של מבקר המדינה נסב על כך שהוא חויב למסור מסמכים שהגיעו לידיו במהלך הביקורת ועל כך שבדרך זו מערבים אותו בסכסוך לא לו. המבקר עמד על כך שאין להפוך את משרדו למעין מאגר מידע כללי עבור הציבור, ועל שגישה כזאת פוגעת מאוד בעבודת המבקר.

בית המשפט העליון קיבל את טענות מבקר המדינה וביטל את החלטת בית המשפט המחוזי, בקובעו כי אין להטיל על מבקר המדינה, במסגרת הליך משפטי שהוא איננו צד לו, למסור מסמכים כאמור, וכי מבקר המדינה אינו בעל דברם של המשיבים, ואין להטיל עליו חיוב כלפיהם.

2. ת"א 4298/02 (י-ם) **ווידן נ' מדינת ישראל**: תובעים שהגישו לבית המשפט המחוזי תביעת נזיקין נגד משרד הבריאות וקופות חולים⁵, הגישו לבית המשפט בקשה⁶, בהסתמך על החלטת בית המשפט המחוזי בעניין אפרופים, לקבל כראיה את העובדות שהובאו בדוח מבקר המדינה בנושא

4 ע"א 6112/03 **מדינת ישראל נ' אפרופים שיכון ויזום בע"מ ואח' פ"ד נח(1) 394.**
5 ת"א 4298/02 (י-ם) **ווידן אליהו ואח' נ' מדינת ישראל - משרד הבריאות ואח' ווידן אליהו ואח' נ' מדינת ישראל - משרד הבריאות ואח' (מובא מדינים)**
6 בשי"א (י-ם) 4091/04, תק-מח 2004 (1) 3809 (מובא מתקדין).

שבו עוסקת התביעה. לחלופין ביקשו התובעים לחייב את הנתבעות להודות בכל העובדות שהובאו בדוח או להורות למבקר המדינה לגלות להם את כל המסמכים הקשורים לדוח ולאפשר להם לעיין במסמכים.

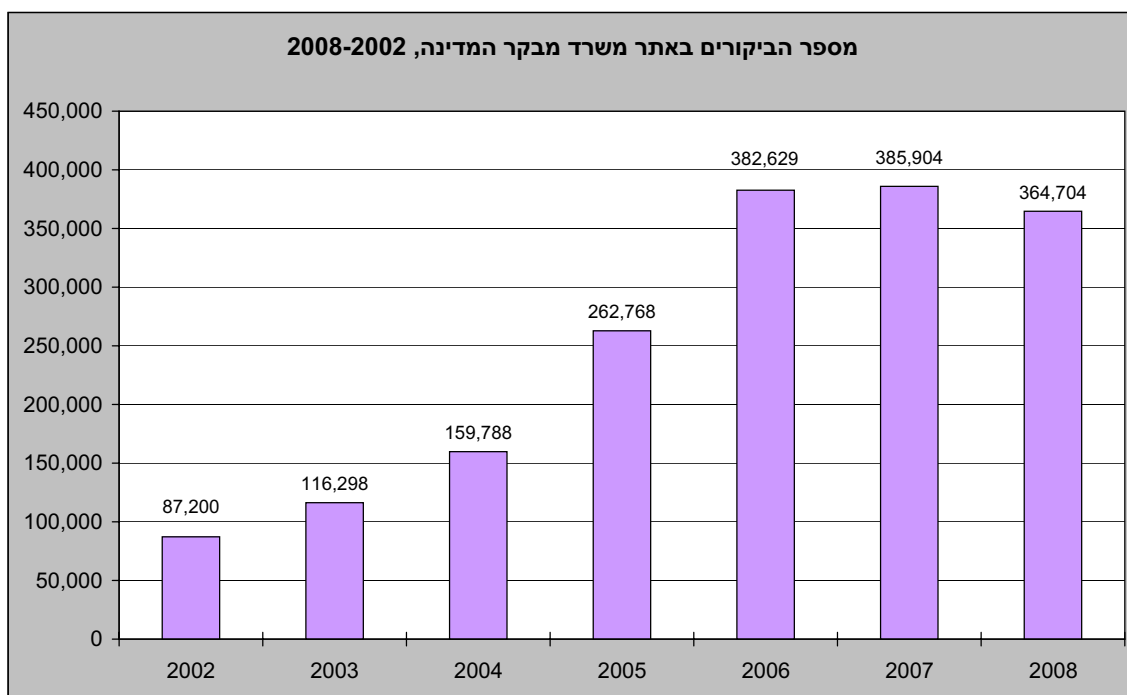
קודם מתן ההחלטה בעניין זה ניתן פסק דינו של בית המשפט העליון בעניין אפרופים, כאמור לעיל, ובית המשפט המחוזי הלך בעקבות ההלכה שנקבעה בעניין אפרופים, קבע כי אין מקום לצרף את מבקר המדינה בהליך זה וגם אין מקום לחייבו בחיוב כלשהו, בהסתמך על פסיקת בית המשפט העליון בעניין אפרופים וכן בעניין הוצאת עיתון "הארץ".

אתר האינטרנט של המשרד - סיכום פעילות לשנת 2008

כתובת האתר : <http://www.mevaker.gov.il/>

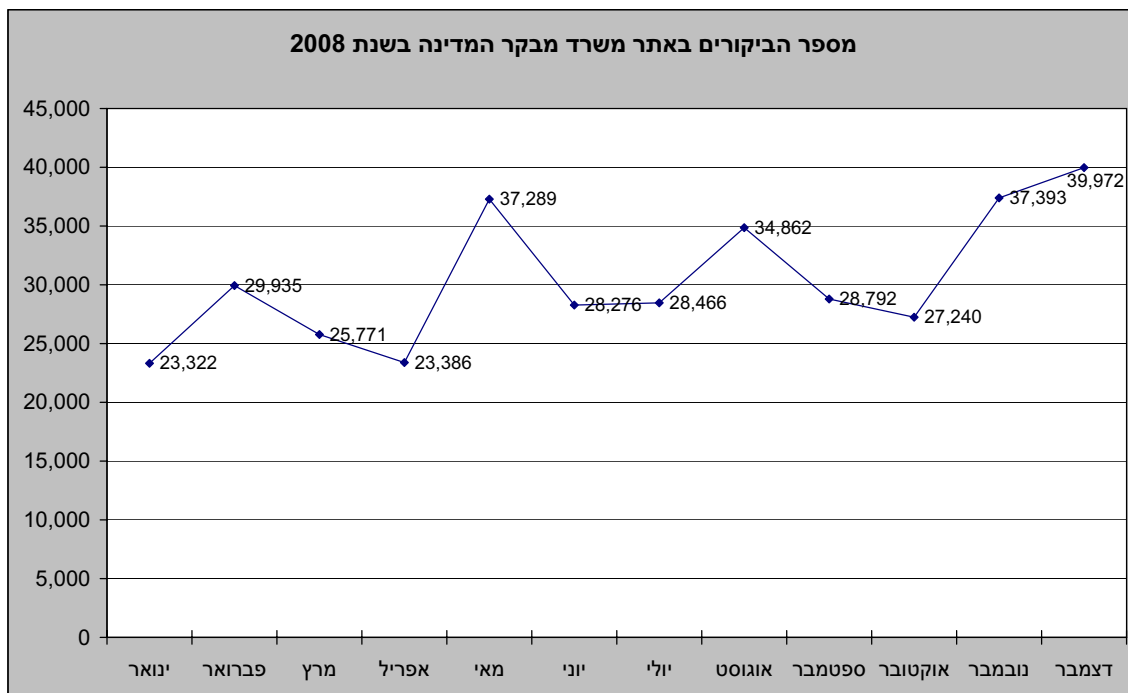
במשך השנים ביסס אתר האינטרנט של משרד מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור את מעמדו כמקור מידע זמין ומקיף המשרת ציבור גדול ומאפשר עיון מלא בכל דוח מיד עם פרסומו ובשעה בה ניתן לו פומבי. באתר האינטרנט פועלת ספרייה דיגיטלית המכילה את כל הדוחות והפרסומים של המשרד למן שנת 1989. בסוף שנת 2008 הכילה הספרייה הדיגיטלית 320 דוחות ופרסומים. הנתונים מלמדים, כי רבים מהמבקרים באתר משתמשים בשירותי הספרייה הדיגיטלית לאחזור ולאיתור מידע שבדוחות. כמו כן, משתמשים רבים רואים באתר אפיק תקשורת אל משרד מבקר המדינה ואל נציבות תלונות הציבור.

במהלך שנת 2008 נערכו באתר 364,704 ביקורים (במהלך שנת 2007 התקיימו באתר 385,904 ביקורים ובשנת 2006 - 382,629 ביקורים). בכל ביקור בשנת 2008, נצפו 15 עמודים בממוצע.

הנתונים לאורך השנים מעידים שבמועד פרסום הדוח השנתי מתקיים מספר הביקורים הגדול ביותר באתר וזמן שהייה בו גדל. כמו כן, ביום הפרסום של כל דוח חלה עלייה תלולה במספר הביקורים באתר. בשנת 2008 פרסם הדוח השנתי במועד אחד, לעומת שנים קודמות בהן פרסם הדוח השנתי בשני מועדים.

מספר הביקורים הממוצע ליום בשנת 2008 היה 999. לעומת זאת, מספר הביקורים הממוצע, בימי שיא הביקורים באתר, היה 1,831 ביקורים ליום. מספר הביקורים הגדול ביותר התקיים ב- 20.5.2008 - יום פרסום דוח שנתי ב58. באותו יום התקיימו באתר 5,489 ביקורים.

חודשי שיא הביקורים באתר בשנת 2008

פברואר – ב- 10.2.08 התפרסם דוח על הביקורת בשלטון המקומי לשנת 2007.

מאי – ב- 2.5.08 התפרסם דוח שנתי ב58.

בחודשים אוגוסט ואילך – גבר ועלה מספר הביקורים משום שהועלו לאתר הנחיות מבקר המדינה בנושא מימון בחירות מקדימות במפלגות, הוחל בדיווחים אלקטרוניים על תרומות באמצעות יישומים שפיתח המשרד, וניתנים באמצעות האתר דיווחים שוטפים על תרומות למועמדים בבחירות לרשויות המקומיות ובבחירות המקדימות.

העמודים הנצפים ביותר

- (1) טופס תלונה לנת"ץ - 21,960 כניסות
- (2) פנייה למשרד מבקר המדינה – 13,381 כניסות
- (3) עמוד הבית – 12,649 כניסות
- (4) כתובות וטלפונים – 12,592 כניסות
- (5) דוחות שפורסמו בשנת 2008 – 9,278 כניסות
- (6) דוחות מבקר המדינה שנתיים של כל השנים – 7,760 כניסות
- (7) חוקי מימון בחירות ברשויות המקומיות (אינדקס) – 6,514 כניסות
- (8) חוק הרשויות המקומיות – 6,007 כניסות
- (9) מערכת ממוחשבת לניהול חשבונות ולדיווח – 5,778 כניסות
- (10) מכרז פומבי מס' 22/2008-12
למילוי משרות פנויות ביחידות המשרד בירושלים, תל אביב וחיפה – 5,427 כניסות
- (11) דוחות ופרסומים – ביקורת על השלטון המקומי – 5,220 כניסות
- (12) נציבות תלונות הציבור – עמוד הבית – 4,805 כניסות
- (13) אודות נציבות תלונות הציבור – 4,777 כניסות

פניות למבקר המדינה ולנציבות תלונות הציבור באמצעות אתר האינטרנט

באמצעות האתר ניתן להגיש, על גבי טפסים אלקטרוניים מקוונים, תלונות לנציב תלונות הציבור, פניות למבקר המדינה בעניינים שונים ובקשות לקבלת מידע מהמשרד. מהנתונים עולה כי הציבור עושה שימוש רב בטפסים האלקטרוניים שבתר.

במהלך שנת 2008 היו 21,960 כניסות לטופס האלקטרוני להגשת תלונה לנציב תלונות הציבור ונפתחו כ-3,000 תלונות בעקבות הגשה אלקטרונית. מספר התלונות המוגשות באמצעות האינטרנט גדל משנה לשנה. מנתוני לשכת המבקר עולה שהיו 3,533 פניות ללשכת מבקר המדינה באמצעות הטופס האלקטרוני שבתר. 1,661 מהפניות ללשכת המבקר הועברו לנציבות תלונות הציבור. 31 מהפניות ללשכת המבקר היו בנושא מימון מפלגות ובחירות, ו-94 פניות היו בנושא מכרזים שפרסם המשרד. בין העמודים הנצפים ביותר באתר מצויים טופסי הפנייה למשרד, כתובות וטלפונים.

שירותי מידע עבור נציבות תלונות הציבור

בחדש אפריל הועלה תת-אתר מחדש של נציבות תלונות הציבור, עמודי התוכן עוצבו מחדש והניסוח עודכן ונערך בסגנון שווה לכל נפש. עמודי נציבות תלונות הציבור מספקים לציבור הרחב, בשפה מפורטת ופשוטה, מידע על השירותים שיכול הוא לקבל בסיוע נציבות תלונות הציבור. בנוסף

לטופס להגשת תלונה היו כניסות רבות לעמוד הבית של נציבות תלונות הציבור 4,805 במספר, וכן לדף: אודות נציבות תלונות הציבור - 4,777 כניסות.

מימון מפלגות ומימון בחירות

במהלך שנת 2008 הפעיל המשרד באמצעות האתר שירותים נוספים בנושאי מימון מפלגות. לראשונה הפעיל המשרד שתי מערכות ממוחשבות בנושאי מימון מפלגות, לדיווח אליו באמצעות האינטרנט ולמסירת מידע לציבור:

- הראשונה - לניהול חשבונות ולדיווח עבור הסיעות שהתמודדו בבחירות ברשויות המקומיות ובמועצות האזוריות. כמו כן, פורסמו באתר קווים מנחים והנחיות במסגרת חוק מימון בחירות ברשויות המקומיות.

- השנייה - מערכת לדיווח על תרומות למועמדים בבחירות מקדימות. כמו כן, פורסמו באתר הנחיות חדשות בדבר ניהול מערכת החשבונות ודיווח בבחירות מקדימות, ובנוסף - תיקון מס' 14 לחוק המפלגות.

בעקבות המידע שהתווסף בנושא מימון מפלגות והשירותים שהופעלו במהלך החודשים נובמבר, דצמבר השתנתה רשימת העמודים הנצפים ביותר באתר, ובולט העיון התכוף בעמודים הקשורים במימון מפלגות ובמימון בחירות:

- חוקי מימון בחירות ברשויות המקומיות (אינדקס) – 6,514 כניסות
- חוק הרשויות המקומיות – 6,007 כניסות
- מערכת ממוחשבת לניהול חשבונות ולדיווח – 5,778 כניסות

הספרייה הדיגיטאלית

בשנת 2008 נערכו **162,601** ביקורים בעמודי הספרייה הדיגיטאלית שבאתר; במהלכם נעשו 24,249 חיפושים בספרייה. בשנה זו מספר הכניסות הגדול ביותר היה לדוחות שפורסמו ב-2008: לדוח שנתי 58 - 8,060 כניסות; לדוחות הביקורת על השלטון המקומי - 5,694 כניסות ולדוח נת"ץ 34 - 1,570 כניסות. הדוחות הנצפים ביותר באותה שנה מבין הדוחות שפורסמו בשנים קודמות היו: דוח שנתי 58 א - 3,239 כניסות; היערכות העורף ותפקודו במלחמת לבנון השנייה - 901 כניסות; וכן דוחות שנתיים 57, 52, ו-51.

תוך כדי גלישה בספרייה הדיגיטאלית עיין הגולש בממוצע ב-49.6 עמודי דוחות ובנוסף הורדו מן האתר למחשבי הגולשים אלפי קובצי דוחות.

רשימת תפוצה

האתר מציע אפשרות להירשם לרשימת תפוצה. הנרשמים מקבלים הודעה בדואל על פרסום הדוחות העיקריים של המשרד. נכון לדצמבר 2008 רשומים ברשימת התפוצה 514 נמענים.

ביקורים ממדינות זרות

ביקורים רבים נעשים בחלקו של האתר המתורגם לאנגלית. המדינות הבולטות הן: ארצות הברית (17,421), אוקראינה (1,320), אנגליה (1,240) וגרמניה (1,054). חלקים מן האתר תורגמו גם לשפה הערבית. במשך השנה היו מאות ביקורים ממדינות ערב (4,005) בהן: מלזיה (1,093), ערב הסעודית (809), טורקיה, מצרים, וכן: מרוקו, אלג'יריה, איראן, ירדן, איחוד האמירויות הערביות וכווית.

נתונים על האתר - כפי שמשתקפים באתרים מתמחים

ל-147 אתרים יש קישור או הפניה לעמוד הבית של אתר משרד מבקר המדינה – מקור: אתר Google webmaster tools. חיפוש של הביטוי 'מבקר המדינה' העלה 97 כתבות בחודש האחרון בלבד (דצמבר). מקור: מנוע החיפוש ה-Google news. על פי אתר Alexa אתר משרד מבקר המדינה מהיר יותר מ-92% האתרים האחרים שנמדדו: 7 שניות בממוצע להעלאת עמוד.

האתר הוקם במטרה להעמיד מידע לרשות הציבור, להקל את הגישה אל דוחות מבקר המדינה ולפרסומים של המשרד ולהגביר את העיון בהם. זמינות המידע והפצתו הם אמצעים לקידום ולהטמעה של ערכי המינהל התקין ולהגברת השיתוף בידע הרב ובתכנים האגורים בין דפי הדוחות. טכנולוגיית האינטרנט מסייעת בשימור המידע שנוצר במהלך עבודת הביקורת ומאפשרת להנחילו לכל מי שמתעניין בו ונדרש לו. בשנים האחרונות גובר השימוש באתר להספקת מידע ושירותים בתחום מימון מפלגות ומימון בחירות.

רמי חיימוביץ'

הממונה על העמדת מידע

ירושלים, תמוז התשס"ח

יולי 2008